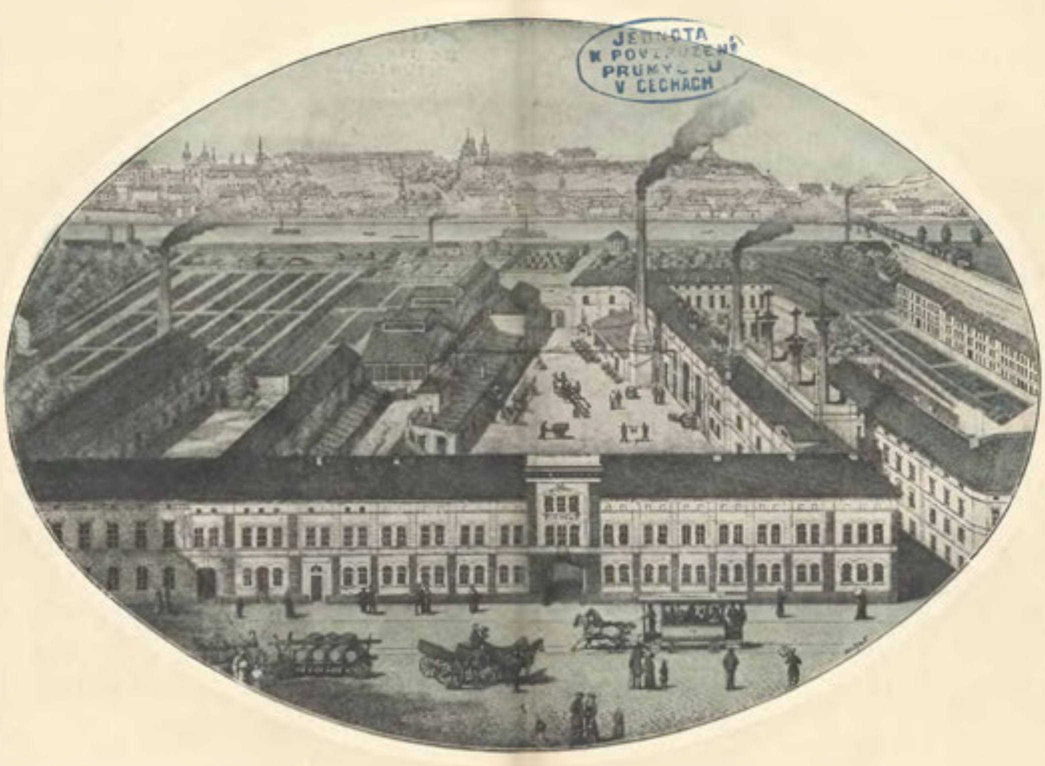
1869.

AKCIONÁŘSKÝ PIVOVAR NA SMÍCHOVĚ.

1894.

Akcionářský pivovar na Smíchově r. 1881.

P. T. PÁNŮM

AKCIONÁŘŮM

JAKOŽ I VŠEM

PŘÍZNIVCŮM ZÁVODU

VĚNUJE

V ÚCTĚ

SPRÁVNÍ RADA.

PAMĚTI

PRVNÍCH DVACETIPĚTI LET.

NAPSAL

FRANTIŠEK HEJTMÁNEK,

ŘIDITEL AKCIONÁŘSKÉHO PIVOVARU NA SMÍCHOVĚ.

1894.

ÚVOD.

Na sklonku šestého desítiletí dostoupil všeobecný ruch, společně skládati kapitály, výše dosud nebývalé.

Nejen že v život uváděny záložny, aby kapitál byl více přístupen, ale zakládány i průmyslové závody najmě na akcie.

Vyrůstalyť přes tu chvíli podniky společenské různých druhů: pivovary, cukrovary, lihovary, sladovny, škrobárny, továrny na usně, papírny, továrny na spracování kovu, dřeva, na stroje, vagony, a t. d.

Mimo to přecházely trvající již závody z rukou jednotlivců v majetek společenský přetvořením na závody akciové. —

Dnes po pětadvacíti letech po značných zkušenostech a při mysli valně vyzralé proti době tehdejší jest ku podivu, s jakou mnohdy nerozvážností přistupováno k zakládání podniků, pro něž někdy potřebného kapitálu, někdy patřičných sil, někdy místních aneb obchodních poměrů, často však vůbec všeho se nedostávalo, čeho k zabezpečení výnosnosti a trvalosti průmyslového podniku jest třeba.

Následky ovšem dříve či později se dostavily, a konec byl — ztráta velikých obnosů na mnoze těžce nastřádaných peněz, nehledě ku zkáze nesčetných existencí!

Podnik Smíchovského akcionářského, nebo jak původně pomýšleno, ***měšťanského pivovaru,*** byl jedním z oněch závodů, jichž založení stalo se za okolností dosti příznivých.

Žádné z předměstí pražských (vyjímaje tehdejší předměstí Vyšehrad s malým kapitule Vyšehradské náležejícím pivovarem) nemělo v té době pivovarního závodu; pražské pivovary pak, jsouce těsně mezi domy a nemajíce tudíž možnost zvýšiti svoji výrobnost, nemohly postačiti s výrobou, aby valně vzrůstající populaci vyhověly.

Smíchov sám měl r. 1868 na 358 domů a 15.382, r. 1869. již 18.500 duší, nejvíce lidu továrního, jehož stále přibývalo za tou příčinou, že všeobecný ruch — známý pod okřídleným jménem »ungeahnter Aufschwung« — zaměstnával všechny továrny.

Soudobně s příbojem obyvatelstva kvetl, což samozřejmo jest, ruch stavební na Smíchově, a tím opět přicházelo k obživě mnoho lidí, kteří pak potraviny zde sobě kupovali.

Spotřeba piva na Smíchově byla značná, což patrno z toho, že pivní krejcar, jakožto nápojová obecní přirážka r. 1867. zavedený, vynesl hned prvním rokem přes 16.000 zl. r. m. *

Z uvedeného patrno, že založení pivovaru za takových okolností bylo myšlénkou nejen zdravou, ale, jak se později ukázalo, i šťastnou, koupě pak pozemku nebyla nikterak nebezpečnou, protože, kdyby se i nebylo uskutečnilo založení pivovaru, stavební ruch domů činžovních byl zárukou, že časem a čím dále tím jistěji dá se na pozemcích přitěžiti.

Jakkoli však, jak z předu řečeno, založení pivovaru, zejména v optimistické náladě oné doby, slibovalo státi se produktivním uložením kapitálu, přece uznáno býti musí a uznáno jest každým, kdo celý vývoj pivovaru od počátku až do doby nynější sledoval, že hlavní příčinu velikého úspěchu akciového pivovaru Smíchovského nepopíratelně v té okolnosti hledati sluší, že bylo hned s počátku a pak vždy jedinou péčí a starostí všech činitelů v závodě, aby podáván byl obecenstvu výrobek zdravý, neporušený, dobrý, ***svérázný*** a za podmínek co jen možno příznivých a přístupných, a že při této zásadě — třeba že

---

* R. 1892 měl Smíchov již 742 domů a 32.646 obyvatel a pivní krejcar vynesl (1 zl. za 1 hl.) 78.560 zl. 93½ kr. r. m.

ve správě dosti osobností za dobu 25 roků se vyměnilo — vždy všestranně a pevně setrváno.

* * *

Jako často tomu bývá, nedá se i u našeho závodu s určitostí říci, kdo asi první dal myšlénku založiti pivovar akciový na Smíchově. Ale s velkou pravděpodobností možno tvrditi, že největší nárok na otcovství té myšlénky pojí se ke jménům Jan Kohout a Vilém Pick. Jeden i druhý byli tou dobou podnikavými průmyslníky na Smíchově, váženými spoluobčany a městskými radními.

Pan Vilém Pick znal nad to již ze svého mládí: že »kde se pivo vaří, tam se dobře daří«.

Byli pak řečení pánové té doby čelnými osobami v středisku občanstva, v besedě Smíchovské, tehdá nedávno založené, a oba zajímal veřejný život u veliké míře.

Poněvadž pak, jak pisateli dobře známo, mimo jmenované dva nikdo jiný nároků nečinil, aby byl jmín původcem, nezbývá než za to míti, že myšlénka založiti »Akcionářský pivovar na Smíchově se vší pravděpodobností pochází od pp. *Viléma Picka* a *Jana Kohouta*.

Za tehdejší příznivé pro zakladání podniků doby neutuchla myšlénka podobná této a proto byla otázka o postavení pivovaru na Smíchově denně v besedě přetřásána, až dne 21. dubna 1868 přikročeno ku kroku rozhodnému.

Tak zajisté svědčí listina památní, uschovaná v pivovarním archivu, tohoto znění:

† † †

Měšťanský pivovar Smíchovský.

Subskribce

v měšťanské besedě dne 21. dubna 1868

s Bohem a svorností započatá.

Čl. 1. Pivovar se zřídí na akcie.

Čl. 2. Každá akcie na pět set zlatých.

Líčíce založení akcionářského pivovaru na Smíchově, ochotně a s plným uznáním uvádíme, že tehdejší zastupitelstvo obce vždy příznivě k podniku novému se chovalo a velice podporovalo zakladatele i závod v počátcích jeho, dobře jsouc si vědomo toho, že povznáší-li průmysl, povznáší i blaho obce.

Purkmistrem byl toho času p. P. M. Fischer, jeho náměstkem p. Karel Dimmer, členy městské rady pp.: Josef Barth, Jan Kohout, Vilém Pick, Václ. Skrýba a Josef Vamberský. Tajemníkem obecním byl p. Josef Böhm, c. k. okr. hejtmanem v oné době p. Müller a c. k. okr. soudcem p. Firbas.

Když na Smíchově založen byl akcionářský pivovar, bral na podniku tom jen malý poměrně počet občanstva činný podíl; největší část jeho skepticky držela se v pozadí a oblíbené vyčkávací posici. Proto sluší tím vděčněji vzpomenouti odvahy a vytrvalosti podnikavých zakladatelů.

První léta v historii pivovaru byla zajisté léta těžkých starostí, třeba že výrobek hned od počátku rázem dobyl si všeobecné obliby a po celých Čechách jména a pověsti nejlepší. Nešťastný pak rok 1873., rok vídeňského známého »krachu«, tak postrašil majitele akcií jakýchkoli podniků, že dosti malé příčiny měly za následek úchvatné vyhazování papírů za každou cenu. Podobně dálo se u nás. I naše akcie byly prodávány roku 1877 až i pod 100 zl. r. m., aniž k tomu bylo dosti odůvodněné příčiny.

Dvou věcí bylo třeba, aby akciím našim byl dán pevný a bezpečný základ. První podmínka, ta nejhlavnější, byla ovšem, aby se důvěra ve správné a rozumné vedení závodu osvědčila a nade vši pochybnost povznesla, jakož i nejméně aby postaráno bylo o dobrou a vždy stejnou jakost výrobku, což obojí jest samozřejmým takřka základem úspěchů do budoucnosti.

Za druhé bylo třeba, aby rány vzešlé z neblahého krachu, jenž všude v říši ochromil rozvoj průmyslu, zahojeny byly, aby

všeobecná nedůvěra ustoupila klidnému a zdravému posuzování, jakož i aby pevné ruce sevřely akciový kapitál, neboť ve slabých rukou bývá kapitál ten kolísavý a škodný.

O dobrý výsledek vzhledem k podmínce první přičinili se všickni, jichž to bylo povolání a povinnost; čas a příznivé okolnosti přivodily poměry pro druhou podmínku výhodné a tak domohl se závod nejlepších úspěchů, jakých jen přáti si možno.

Pivovar v počátcích svých druhdy skromný stal se velkozávodem, povznesl se zajisté ku chloubě i národa i průmyslu českého v poměrně krátké době na jedno z prvních míst co do velikosti v celé rakousko-uherské državě, ***výrobek jeho dobyl a upevnil si jméno daleko široko rozhlášené, pivo Smíchovské jest jedním z nejoblíbenějších po vlastech našich, požívajíc též skvělého a zvučného jména za hranicemi;*** výška výroby, původně od zakladatelů na 40.000 věder projektovaná, nejen že v brzku dosažena, nýbrž více jak ***zdesateronásobena.***

Tuť zajisté jest úplně na místě, že správní rada usnesla se na tom, aby sepsány byly děje a příhody za prvních dvacet pět let od založení závodu a aby názorným a přehledným stal se obraz rozvoje »akcionářského pivovaru na Smíchově« od prvopočátku až na dnešní den.

Úkol ten svěřen usnesením správní rady ze dne 14. března 1894 podepsanému. Vím, že každému, kdož sdílí účastenství na rozkvětu našeho závodu, bude obraz takový vítán, proto přičinil jsem se, seč jsem byl, aby popis byl co možná úplný. Po ruce měl jsem, pokud jsou zachovány, tiskopisy, zápisníky a různé publikace závodu; velice vydatnou posilou pak byla mi též paměť moje, ježto mně, který jsem celé čtvrtstoletí prožil v práci pro závod, pomáhala při líčení příběhů jednotlivých, vše znovu a znovu živě mi zobrazujíc. —

Kdykoli píši výroční zprávu pro valnou hromadu, vždy mi tane na mysli budoucnost milého závodu: jakž bych nevzpomněl budoucnosti při líčení vzpomínek a událostí celého ***čtvrtstoletí?!***

Nechť tedy také do budoucnosti vzkvétá a roste utěšeně dále na radost všech svých přátel a konsumentů náš

Akcionářský pivovar na Smíchově!

Dej Bůh štěstí.

Na Smíchově, 2. dubna 1894.

František Hejtmánek.

1869.

Jak v úvodu praveno, pilně pracovalo osm již jmenovaných majitelů pozemku »Jáma« o to, aby se jim dostalo koncesse ku stavbě pivovaru, jakož i ku zařízení akciové společnosti.

Živnostenské povolení ku stavbě pivovaru a ku provozování živnosti pivovarnické došlo od c. k. okr. hejtmanství na Smíchově přípisem ze dne 13. února 1869 č. 1321.

Proti tomuto udělení povolení ku stavbě docela nového pivovaru na Smíchově podal jedině hospodářský úřad *Motolský* námitky, avšak dalších kroků v zákonité lhůtě 14 dnů neučinil, čímž tedy povolení nabylo právní platnosti.

Na tomto místě sluší zmíniti se o tehdejším právu propinačním.

Až dosud měla jen některá města, zejména královská, jakož i velkostatky, čili tenkrát panství, výsadu výhradnou jim od starých českých králů udělenou, vařiti a prodávati pivo. Zemský sněm království Českého usnesl se dne 24. září 1868, aby zrušeno bylo toto právo na překážku jsoucí svobodnému rozvoji průmyslu, což se také stalo zákonem ze dne 30. dubna 1869. Aby pak řečená města a panství za odejmutou výsadu jakousi náhradu dostala, ustanoveno týmž zákonem, aby, kdokoli by v době 20 let t. j. od 1. června 1869 až do 31. května 1889 stavěti chtěl pivovar, složil 5.000 zl. do zemské pokladny, z kteréhožto pak kapitálu nahromaděného budou ti odškodněni po r. 1889, kteří řečených výsadních práv pozbyli.

Poněvadž však náš pivovar obdržel povolení ke stavbě a provozování živnosti pivovarnické ještě před platností řečeného zemského zákona, neměl naň nový zákon žádného vztahu.

Avšak ani jiné povolení nebylo třeba získati, protože na koupeném pozemku nebylo bývalé propinační závaznosti.

Dne 27. února 1869 podali zakladatelé návrh stanov ku schválení, který však k valnému přepracování byl vrácen.

V tomto návrhu obmýšleli zakladatelé žádati na akciové společnosti, která se měla utvořiti, obnos 120.000 zl. jakožto kupní cenu za pozemek, dosažené povolení stavby a živnosti pivovarnické a za event. plány, kterýž obnos měl býti splaten z polovice v akciích, z polovice hotovými. V dalším líčení ukážeme, že požadavek ten byl valně snížen a příznivěji pro akcionářskou společnost upraven.

Povolení k utvoření společnosti akciové uděleno bylo výnosem c. k. ministerstva vnitra ze dne 3. června 1869 č. 5189 a sděleno c. k. policejním praesidiem Pražským přípisem ze dne 9. června 1869 č. 2535.

Mezi tím starali se, jak zcela zřejmo, zakladatelé o to, aby získali pro budoucí akciovou společnost podílníky. Nejprve vydali a rozeslali soukromé »pozvání ku přihlášce na akcie« dne 28. června 1869 datované čelnějším osobám a rolníkům.

Avšak věc nešla tak rychle, jak se s počátku očekávalo, a jen malé docházely přihlášky.

Právním rádcem společníků byl smíchovský advokát pan JUDr. J. Sametz, spoluúčastník první subskribce.

Stanovy znovu přepracované došly schválení, jak svědčí klausule schvalovací:

Čís. 3677.

Stvrzuje se na základě zmocnění daného od pana ministra vnitřních záležitostí dne 3. června 1869 číslo 5189.

Od c. k. místodržitelství.

V Praze dne 13. července 1869.

Za ředitele c. k. místodržitelství

L. S. Henniger m. p.

Hned jakmile došlo toto potvrzení, vypsaly noviny upisování akcií a konaly se přípravy, aby svolána byla ustavující valná hromada akcionářů a aby jim prodán byl pozemek.

Předseda zařizujícího komité pan P. M. Fischer svolal první valnou hromadu na 8. září 1869 do sálu hostince »u zlatého anděla« na Smíchově; dle zapisovací listiny přítomno bylo 25 společníků, majících 47 hlasů, jež na památku s připojeným počtem hlasů uvádíme:

Byli přítomni tito pánové:

Dr. Karel Seeling	s 1 hlasem
V. Skrýba	s 3 hlasy
J. Hromádka	s 3 »
V. Zeyer	s 1 »
Dr. Sametz	s 1 »
Jan Fried	s 1 »
Za záložnu T. Novotný	s 5 »
Josef Malina	s 3 »
Václav Čampula	s 2 »
Frant. Herold	s 1 »
Antonín Cífka	s 1 »
Fr. V. Chlumecký	s 1 »
Václav Mácha	s 1 »
Václav Lebl	s 1 »
Jan V. Holeczek	s 1 »
pí. A. Holeczek	s 1 »
Josef Suchý	s 3 »
Hynek Weiner	s 1 »
Josef Tatzl	s 1 »
Tomáš Radotínský	s 1 »
Hugo Heiner	s 1 »
J. Kohout	s 3 »
Mart. Verner	s 1 »
Frant. Cukr	s 1 »
P. M. Fischer	s 8 »

V této první valné hromadě, jíž obcoval též c. k. notář pan B. Rozkošný, stalo se skutkem:

1. Stanovy byly přečteny a jednohlasně schváleny.

2. K ujednání koupě byli ustanoveni se strany akcionářů pánové: JUDr. Sametz, JUDr. Karel Seeling a Tomáš Radotínský.

Tito smluvili s dosavadními majiteli cenu prodejní na jedno sto tisíc zl. r. m., splatných výhradně v akciích spolku; ujednání toto bylo ihned přítomnými akcionáři jednohlasně schváleno.

Volba správní rady odložena na 19. září 1869.

Při této neméně památné druhé polovici první valné hromady bylo již větší účastenství a zastoupeny byly z části i jiné osobnosti, a sluší tedy i je dle praesenční listiny uvésti:

Jsouť zapsáni:

Č. p.	Jména akcionářů	Upsáno zl.	Počet hlasů
1	Jan Gult	2000	1
2	Josef Malina	10000	3
3	Dr. Seeling	4000	2
4	P. M. Fischer	20000	5
5	Halla a Comp.	1000	1
6	J. Kohout	10000	3
7	Vilém Pick	10000	3
8	B. Stýblo	1000	1
9	Václav Čampula	7000	3
10	Jos. Raus	1000	1
11	Karel Makovský	1000	1
12	J. Neff	1000	1
13	Tatzl	2000	1
14	Jos. Suchý	10000	3
15	Ant. Cífka	3000	2
16	Václav Skrýba	10000	3
17	Dr. J. Sametz	3000	2
18	Leopold Güttling	2000	1
19	Arnošt Güttling	2000	1
		100000	38

Č. p.	Jména akcionářů	Upsáno zl.	Počet hlasů
		100000	38
20	T. Novotný za záložnu Smích	20000	5
21	J. V. Holeczek	1000	1
22	pí. Holeczek	1000	1
23	Hynek Weiner	2000	1
24	Karel Hartig	2000	1
25	Václav Zeyer	2000	1
26	J. Hromádka	10000	3
27	Hugo Heiner	1000	1
28	Jan Schmied	1000	1
29	Marie Biskupova	1000	1
30	Alois Oliva	2000	1
31	Ant. Křeček	1000	1
32	Václav Lebl	1000	1
33	Jan Sedláček	1000	1
	Úhrnem . . zl. r. m.	146000	58 hlasů.

Do správní rady zvoleni tito pánové:

Petr Fischer 58 hlasy,
JUDr. K. Seeling 58 hlasy,
JUDr. J. Sametz 57 hlasy,
Josef Suchý 56 hlasy,
V. Čampula 48 hlasy,
Josef Hromádka 37 hlasy,
Jan Kohout 33 hlasy,
Vil. Pick 30 hlasy.

Revisory zvoleni pp.:

Hynek Weiner 58 hlasy, Václ. Zeyer 57 hl. a Václav Skrýba 55 hlasy.

Tato správní rada zvolila ihned předsedou p. JUDra Karla Seelinga a místopředsedou p. P. M. Fischera.

Tím tedy utvořena jest akciová společnost a veškera práce připadla správní radě, která se jí se vší pílí ujala.

Správní rada odbývala dne 22. září 1869 první schůzi; hlásivší se sládek p. V. Petran, t. č. zaměstnán ve velikém pivovaře Švechatském u A. Drehera, povolán k vyjednavání do Prahy; p. Jan Březnovský ustanoven, aby zatím vedl účty a

práce kancelářské; vypsán konkurs na dodání stavebního plánu a konečně učiněny kroky, aby firma byla protokolována.

Další důležitější události t. r. byly tyto:

Dodání plánu bylo 20. října 1869 s inženýrem p. Gustavem Nobackem za 1800 zl. náhrady ujednáno. Situační plán stavby byl již dne 25. října 1869 místním stavebním úřadem komissionelně prozkoumán a městským úřadem Smíchovským dne 30. října 1869 č. 3421 schválen.

Prve ovšem vyzvala správní rada známé firmy, které zejména poslední dobou stavbou pivovaru se zabývaly, aby projekty předložily.

Nejvýhodnější byl návrh p. Gustava Nobacka, dle něhož při největší úspoře kapitálu zařízen býti měl pivovar na výrobu 40.000 věder a stavby tak upraveny, že s malými přístavbami zvětšiti se mohla výroba na 80.000 věder.

To tenkrát bylo výší nedostižnou a ideálnou!

Dle rozdělení p. Gust. Nobacka a dle plánů od něho přijatých stavělo se takto: čtyři sklepy č. I., II., III., IV. s předsklepem podél nich ležícím; jedna dolení a jedna hoření kvasírna; domek pro schodiště a výtah piva před sklepem č. I.; nad hoření kvasírnou 2 chladicí stoky; do hlavní třídy stavěno pravé křídlo, kdež upraveny byty pro správce, sládka, portýra; do dvora kanceláře a máčecí stoky; pod veškerou stavbou humna na železných sloupech; směrem k ulici Pivovarské v podzemí taktéž humna, pak jeden dvojitý hvozd a dvě šalandy, výtah pro slad a ječmen; vedle varna a za ní domek pro stroj a parní kotel.

Toť byly celé první stavby.

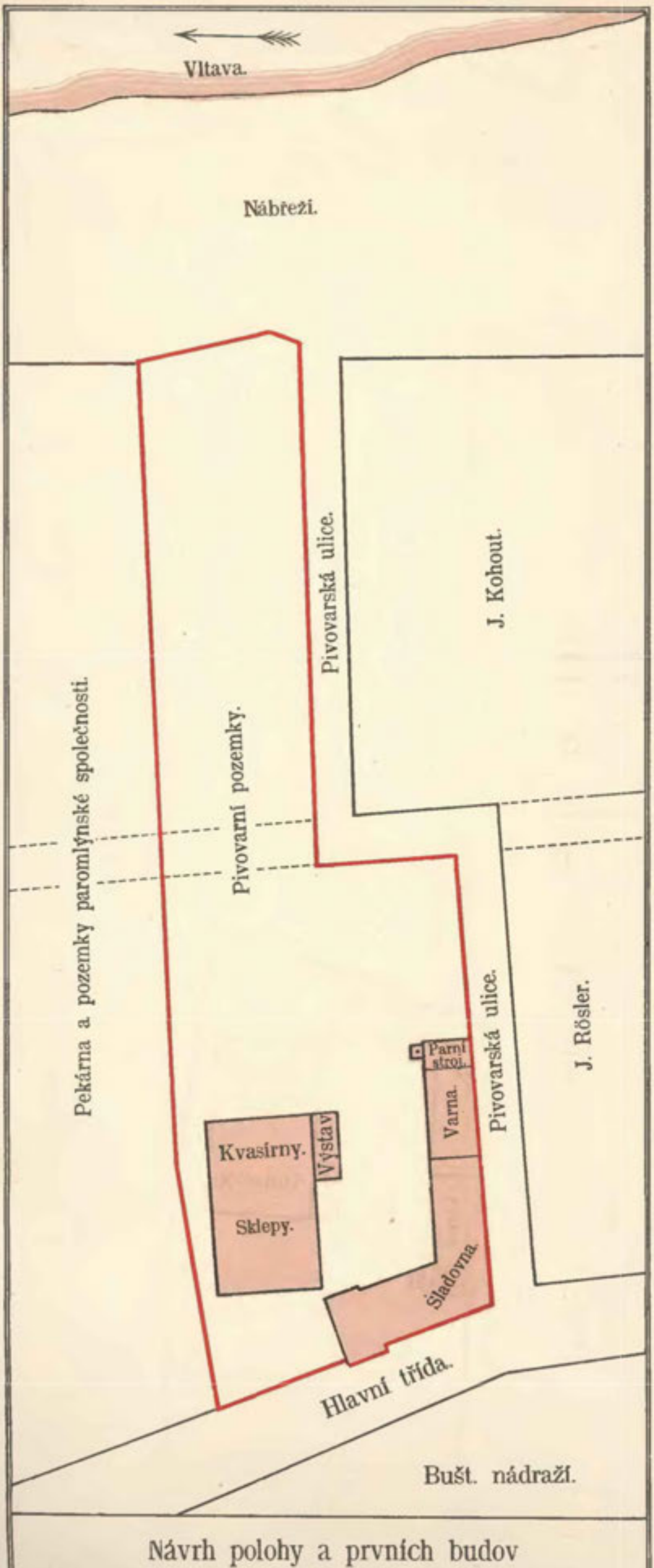
Protokolování firmy uskutečněno a správní radě oznámeno přípisem c. k. obchodního soudu v Praze ze dne 11. listopadu 1869 č. 68983.

Staviteli p. Janu Šípkovi zadána stavba dne 23. listopadu 1869.

Smlouva o koupi pozemku *»Jáma«*, datovaná dne 15. prosince 1868 a sice za . . . . 3 j. 1325 □°
po odrážce Fialovým odstoupených . . . . . . $1120\,^{5}/_{6}$ □°
tedy výměry . . . 3 j. $204\,^{1}/_{6}$ □°

čili 5004 $^{1}/_{6}$ □° (nyní 17.998·242 čtver. metrů) vtělena byla výnosem c. k. *okr. soudu* na Smíchově dne 24. prosince 1866 č. 17839.

S upravením pozemku pro *stavbu*, *bouráním* a kopáním základů počato a *první stavební účet* v obnosu 1165 zl. 84 kr. poukázán dne 28. prosince 1869 k výplatě.

Návrh polohy a prvních budov
Akcionář. pivovaru na Smíchově
r. 1869—1870.

1870.

Vyjímaje krátké doby v měsíci prosinci 1869 nemohlo ve stavbě pro zimní nepohodu pokračováno býti; teprve dne 7. března 1870 oznámil stavitel Šípek, že se stavbou opět započne.

První akcie vydány byly dne 3. března 1870 jménem kupní ceny za pozemek a sice pánům:

Petru Fischerovi	č.	1 — 100
Jos. Hromádkovi . .	»	101 — 150
Janu Kohoutovi . .	»	151 — 200
Jos. Malinovi . . .	»	201 — 250
Vil. Pickovi	»	251 — 300
Záložně Smíchovské	»	301 — 400
Josefu Suchýmu . .	»	401 — 450
Václavu Skrýbovi .	»	451 — 500

Pan V. J. Zeyer vzdal se členství v revisi účtů.

Povolení k stavbě uděleno bylo se strany stavebního úřadu obecního přípisem ze dne 28. března 1870 č. 927.

K vůli upravení stavební čáry při hlavní třídě zabrán byl uliční obecní pozemek od parc. č. 1511 ve výměře 14.036□°. Jednání o cenu a urovnání knihovní protáhlo se až do r. 1874.

Za sládka přijat byl dne 17. května 1870 pan Václav Petran, zaměstnaný dosud v Dreherově pivovaru ve Švechatu u Vídně, k nastoupení 1. červnem 1870.

Dne 28. května 1870 zadáno bylo dodání strojů firmám Kalous a Havelka, Rudolf Haase, a Gustav Noback.

První tyto stroje byly:

3 stoky namáčecí na ječmen;

1 stroj na cídění ječmene;

1 » » odklíčení sladu:

1 » » mačkání sladu;

1 vystírací káď se strojem karbovacím;

1 rmutový kotel s míchadlem;

1 zcezovací káď;

1 pánev na vaření mladiny;

1 parní stroj asi 25 HP s připojenou napáječkou;

1 » kotel s 2 bouilleury;

2 chladicí stoky;

1 chladicí stroj starého systemu s trubkami a hráběmi k mísení ledu;

1 dvoustoličné vytahovadlo ječmene i syrového sladu;

1 dvojčinná pumpa na čerpání vody ze studně a tlačení do dvou železných zásobníků nad varnou umístěných;

1 ohřívač vody pro varnu;

1 dvojitý hvozd system G. Noback;

1 ruční jeřáb na vytahování piva ze sklepů.

Velikost varu ustanovena na 120 věder.

Dnem 1. srpna 1870 nastoupil nově zvolený účetní spolku Frant. Hejtmánek na místo dosavadního J. Březnovského.

Od založení pivovaru dán závodu ihned ráz z původu samozřejmě ryze český a nastoupením nového účetního zavedeno správné složité účetnictví.

Jelikož stavitel p. Šípek neřídil se dle závazku, přibrán touže dobou stavitel p. Ferdinand Heteš k dozoru.

Sládek p. V. Petran po bližším seznání nepodával naději, že by mu závod svěřen býti mohl, a ustanoveno tudíž dne 21. října 1870 jej propustiti a vypsati konkurs na toto místo.

Dne 20. listopadu 1870 odbývána byla valná hromada, v níž hlavně jednáno o koupi pozemku na hlavní třídě od obce,

protože bylo třeba do regulační čáry vystoupiti; věc pak odkázána správní radě.

Do nové správní rady zvoleni byli všickni opět, vyjímaje p. Suchýho, za nějž zvolen p. Ant. Cífka, majitel hôtelu »u černého koně« v Praze.

Jakožto revisoři zvoleni pp. Josef Kadrlatý a František Kroupa.

Předsedou zvolen opět pan JUDr. Karel Seeling a místopředsedou opět p. P. M. Fischer.

Aby se uskutečnila výpůjčka od České spořitelny v obnosu 100.000 zl., odbývána byla dne 11. prosince 1870 mimořádná valná hromada, která výpůjčku tuto schválila.

Poněvadž pak vůbec důležito bylo pojistiti pivovar proti škodám, které povstati by mohly požárem, což také i pro právě uvedenou půjčku od České spořitelny nutno bylo, uskutečněno pojištění u pojišťovny města Prahy a sice pro stavby ve výši 50.000 zl. a pro stroje a zásoby ve výši 100.000 zl. r. m.

1871.

Ve schůzi spr. rady dne 11. ledna 1871 odbývané zvolen byl sládkem p. Pavel Quaiser.

Prvně naložený led vyžadoval nákladu 2940 zl. 97 kr.

Spr. rada usnesla se postaviti, aby docílila potřebné dobré vody, zejména pro vaření, vlastní studni; avšak, jelikož v pivovaru je mnoho vody třeba k namáčení ječmene a k mytí místností, usneseno postaviti poblíže břehu vlastní malou vodárnu. Při tom dovolávala se Pražská obec privilejí svých, i usneseno, platiti jí ročně 20 zl. r. m.

Dne 17. února 1871 dospělo montování strojův a úprava místností tak daleko, že mohlo již býti započato týmž dnem se sladováním.

Dne 24. března 1871 usneseno stavěti levé křídlo s restaurací na hlavní třídě a pod ní humna na žulových sloupech a zadána byla tato stavba stavitelům pp. Jechenthalovi a Farkačovi za 37.500 zl. r. m.

K vypalovaní na sudy ustanovena tato značka:

AKC. PIV.
SMÍCHOV.

Za příčinou, že v pivovaru byly upraveny tou dobou již místnosti kancelářské, usneseno odbývati od počátku dubna schůze správní rady v závodě a sice pravidelně každou středu.

Na potřeby k uhražení vzrůstajících výdajů stavebních usneseno vydati 200 akcií.

Den 1. května 1871 byl pro pivovar velevýznamný; odbývalať se toho dne ***první várka.***

K důstojné oslavě pozván byl tehdejší Smíchovský kaplan p. P. ***Láska,*** který za přítomnosti celé správní rady, revisorů, sládka, účetního, pak stavitelů pp. Nobacka a Fritze a veškerého dělnictva prošel veškery místnosti závodu a obřadně je vysvětil. Po té sešli se předem jmenovaní ve velké světnici bytu sládkova, kdež uspořádána malá hostina a kde připíjeno bylo na zdar a rozkvět závodu. Veškeré dělnictvo taktéž bylo vyčastováno a obdržel mimo to každý 2 zl. r. m. —

Pro kancelářské práce přibrán byl příručí p. S. E. Wildt, který dne 1. června 1871 nastoupil.

Neméně důležit jako den první várky byl den 15. července 1871, kterýžto den započato s prodejem piva.

Cena ustanovena byla 4 zl. 50 kr. za vědro na místě.

Vytahování piva ze sklepa na výstav dálo se ručně, pomocí jeřábu.

Současně již pomýšleno na to prodávati též pivo v lahvích, avšak tou dobou pro jiné práce k tomu nedošlo.

V měsíci červenci r. 1871 přibyl na několik dnů J. C. V. korunní princ Rudolf do Prahy; poněvadž odjížděl č. západní dráhou, okrášlen byl pivovar příslušně a vkusně.

Se sládkem p. Pavlem Quaisrem byla dne 2. srpna 1871 uzavřena smlouva na tři roky. V září chýlila se stavba restaurace ke konci; přijat tudíž za restauratéra odborník pan V. Kozdera.

Mimo restauraci zařízeny byly též místnosti nad sklepy, aby tam vyčepováno býti mohlo pivo; jak se tyto místnosti osvědčily a jak vydatnou reklamou se staly pro pivovar, poznamenáno bude při výpsání událostí r. 1872.

Dnem 7. září 1871 jmenován byl dosavadní účetní Frant. Hejtmánek definitivně správcem pivovaru.

Dne 8. září 1871 konala se na Zbraslavi hospodářská krajinská výstava; pivovar poslal tam svůj výrobek a obdržel první cenu, stříbrnou státní medailli.

K rozmnožení prostředků ustanoveno vyložiti v době od 1. do 15. října 1871 dalších pět set akcií k subskribci, které také byly rozebrány.

Za příčinou potřeby sklepů a kvasíren usneseno, postaviti opět 2 kvasírny nad sebou a 4 sklepy č. V., VI., VII., VIII., čímž oboje tyto místnosti byly zdvojnásobeny; tato stavba zadána byla pp. stavitelům Jechenthalovi a Farkačovi za cenu na 55000 zl. r. m. rozpočtenou.

Aby pro nahodilé potřeby byl vždy některý člen správní rady přítomen, usneseno, aby zavedeny byly týdenní dohledy, jichž se mají od schůze ke schůzi jednotliví členové správní rady účastniti. —

Poněvadž ceny surovin značně stoupaly, usneseno, prodávati od 10. listopadu 1871 vědro piva za 5 zl. r. m. a v restauraci máz za 18 kr. r. m.

Dne 19. listopadu 1871 konala se výroční valná hromada již v místnostech pivovarní restaurace.

V prvním tomto správním roce uvařeno bylo (v době od 1. května do 30. září) 16.080 věder; výtěžek obnášel 7.004 zl. 50 kr. r. m.

Vedle znění tehdejších stanov platilo se akcionářům za dobu stavební ode dne učiněné splátky na akcii z každého obnosu 5% úroků až do dne první várky; správní radě a revisorům pak dle těchže stanov určeno bylo po projití doby stavební, tedy od první várky počínaje, 6% z čistého výtěžku dle billance vykázaného ku společnému rozdělení co tantièma.

Poněvadž první várka byla konána dne 1. května 1881 přestalo tímtéž dnem zúrokování akcií, a připadla na 1111 úplně splacených akcií za dobu od 1. května do 30. září dividenda, která, protože se správní rada připadající na ni 6% tantièmy zřekla, na každou akcii 6 zl. 30 kr. r. m. obnášela.

Valná hromada přivolila, aby učiněna byla u Č. spořitelny další výpůjčka 50.000 zl. Do správní rady zvolen byl na místo p. Viléma Picka pan Václav rytíř Písecký z Kranichsfeldu.

Protože se osvědčila založená studně ve dvoře pivovarním tak znamenitě, že dodávala stále dosti vody pro veškeré potřeby závodu, bylo od zřízení vodárny blíže řeky již založené úplně upuštěno.

Parní stroj již tam jsoucí prodán akc. společnosti ve Mšeně, místnost pak upotřebena jako byt pro kočího a přistavěna stáj pro 2 páry koní.

Co se týče osvětlování, sluší uvésti, že zaveden byl do veškerých místností plyn od Smíchovské plynárny, která tou dobou náležela Terstské společnosti, od níž přešla pak v brzku na firmu Löwenfelda a později až do r. 1877, když ji Pražská obec koupila, náležela v majetek Angličanů, bratří Romansů.

Aby veškerým v závodě zaměstnaným dostalo se dobré a levné stravy, zařízena a vším potřebným opatřena domácí kuchyně a zjednána osoba k vaření; se strany dělnictva obstaráváno nakupování a dozor.

Záslužno zajisté poznamenati jména prvních odběratelů Smíchovského piva. Vedle nesčetného množství půlvědárek, jež ponejvíce privátní konsumenti »na zkoušku« kupovali a vedle domácího, silně stoupajícího výčepu, stávali se v první době následující pp. hostinští postupně odběrateli našeho výrobku:

Pp.: Moučka Jos. na Smíchově,
Cífka Ant. v Praze u »Černého koně«,
Zítek na Smíchově,
Železný Frant. na Smíchově,
Adam na Smíchově,
Franc v Holešovicích,
Šubert ve Vršovicích,
Vlach na Smíchově,

Šilhánek na Smíchově,
Bota na Smíchově,
Sýkora ve Hvězdě,
Ringhofferova továrna na Smíchově,
Měšťanská beseda v Praze (hostinský Melhardt),
Strádal v Nuslích,
Kochwasser v Černém Kostelci,
Žďárský v Nechanicích,
Kepl v Praze,
Kubát na Žižkově,
Pejr Jiří v Praze a
Donebauer v České Třebové.

Celý prodej do konce září 1871 obnášel 9.701 věder.

Ještě během října až do prosince 1871 přibyli tito pp. hostinští: Vobl, záp. nádr. na Smíchově, Ptáčník v Mnich. Hradišti, Horáček v Č. Kostelci, Meinhart v Praze, Hájek v Karlíně, Rada na Pankráci, Prošek v Praze, Ekstein v Karlíně, Fendrych ve Slaném, Karlík v Litomyšli, Fišar v Nové Pace, Patočka v Turnově, Srp na Smíchově, Macourek v Praze, Němec v Benešově, Lukeš v Praze. —

Tak po různých místech celého království zapouštěti počal nadějný stromek své kořeny; ztratil-li dnes jeden, vyrostly zítra tři — čtyři; dnes pak již stále kvete a nese ovoce mohutný strom a slouží nespočetně veliké obci svých milých a vážených příznivců nápojem velice oblíbeným, protože vždy stejným, zdravým, občerstvujícím, chutným a posilňujícím.

1872.

Teprvé v lednu 1872 nastaly již dlouho očekávané mrazy a byl dovážen led; za povozy ledu i s naložením placeno na náplavce 70 kr. r. m.; za dovážení ledu placeno majiteli povozů p. Neseny-mu 2 zl. 60 kr. za 1 kub. sáh vyplněného prostoru lednice, avšak bez zpracování; lidem placeno 60 kr. denně a máz piva.

Počátkem r. 1872 ustanoven pivovarním lékařem pan MUDr. Frant. Táborský na stálou odměnu, kdežto dosavad tuto službu jen od případu k případu vykonával.

Přisouzená jemu odměna obnášela ročně 100 zl. a 3 sudy piva.

Stavba nových sklepů č. V., VI., VII., VIII. doplněna tím, že před ně postaveny nízké sklepy pro led a nad tyto jednopatrová budova ve dvoře, kdež upraveny byty, jakož i bednárna.

Cena 5 zl. za vědro piva se nedala udržeti; ustanoveno tedy opět 18 zl. za sud na kvasnicích a 19 zl. za sud stáčeného; také ustanoveno, aby byl vařen ležák světlý i ležák tmavý na zkoušku.

Současně s novými sklepy a kvasírnami ukázalo se, že jest potřeba poříditi nové 2 chladící stoky, III. a IV.; objednány byly u firmy Noback a Fritze v Bubnech.

V měsíci květnu 1872. stihla západní Čechy krátká ale dosti značná povodeň způsobená velkými průtržemi mračen nad Berounkou a jejími přítoky a utrpěly nejvíce obce podél české západní dráhy, jejíž most u Řevnic byl podemlet a sesul se.

Také pivovar byl částečně na svém pozemku blíž řeky, poškozen. Dne 26. května byla voda v Praze 144 palců nad normálem.

Poněvadž velmi mnoho lidských obydlí podél řeky, zejména v obcích: Praskolesy, Lety a Dobřichovice atd., se sesulo, konány pro postižené neštěstím sbírky, ku kterémužto účelu poukázala také správní rada k rukoum dotyčného komitétu 150 zl. r. m.

Od 26. června 1872 zvýšena byla cena piva stáčeného na 5 zl. za vědro.

Líčíme-li letní dobu r. 1872., nemůžeme nevzpomenouti několika slovy výčepu v pivovaru samém.

Jako obyčejně, tak i při zařízení našeho závodu nebyla v prvních dobách důvěra pp. odběratelů nám ještě tak příznivě nakloněna, jak by toho byl dobrý výrobek vyžadoval a vzmáhající se jeho oblibenost. Aby tedy co možná největší příležitost dána byla konsumujícímu obecenstvu k posouzení jakosti piva, jehož novota i dobrota ovšem v celé Praze byla tou dobou denně projednávána a posuzována, zařídila správní rada nad veškerými tehdá sklepy místnosti dílem kryté, dílem otevřené a pro hosty je upravila.

Místnosti tyto byly již r. 1871., ale zejména r. 1872. a 1873. cílem návštěvy převeliké ze všech tříd obyvatelstva jak Smíchovského tak Pražského pozůstávající.

Šum, jaký známe jen z pivovarů Mnichovských, když se tam čepování oblíbeného piva pro krátkou dobu otevře, taký nastal na »verandách«, k nimž zvláštní vchod byl upraven ze dvora pivovaru.

Sta lidí v neděli odcházelo pro nedostatek místa a vytočení 60 i více věder piva za nedělní odpoledne opakovalo se dosti často. Pro závod měly tyto okolnosti velký význam, neboť obecenstvo navykalo a oblíbilo si píti náš výrobek a hostinských následkem toho stále přibývalo.

Neméně přispěla k rozšíření obliby našeho výrobku ta věc, že do továrny bar. Ringhoffera bylo veškeré pivo, které tam dělníci při práci spotřebovali, z našeho pivovaru dodáváno. Při tehdejší volnosti řečeného dělnictva odebírati pivo po své vůli,

bylo to zajisté důkazem zřejmým, jak velké oblibě těšil se náš výrobek, jehož v létech těch, kde uvedená továrna již přes 2.000 lidí zaměstnávala, denně na 30 věder se odebralo.

V červenci odevzdána pivovarní restaurace vdově Cermanové.

V měsíci září konala se v Bubenečském parku výstava hospodářského spolku Smíchovského, kdež pivovar náš obdržel opět za výrobek svůj stříbrnou státní medailli.

Touže dobou vymožen byl od c. k. finanční správy úvěr na daň potravní ve výši 40.000 zl. m., kteráž část byla pro c. k. aerár hypotekárně zjištěna.

Cena ležáku ustanovena na 7 zl. za vědro.

Dne 17. listopadu 1872 odbývána valná hromada. Usneseno vydati nových 500 akcií.

Ve složení spr. rady a revisorstva nestalo se volbou změny.

Jelikož ani dobou zimní veliká návštěva pivovarní restaurace neutuchla, ustanoven revisor p. J. Kadrlatý inspektorem restaurace. Pro správce a sládka sestavena instrukce. Dosavadní nadsklepní Jos. Schlecht jmenován byl podsládkem.

Aby výroba utěšeně zkvétající rychleji postupovati mohla, byl var zvýšen ze 120 na 160 věder.

Zaznamenati sluší, že soudobně s námi zařizoval na Smíchově majitel realit »u č. I.« p. Martin Stejskal, bývalý dlouholetý sládek v Libni, muž velice zkušený a ve všech kruzích vážený, taktéž pivovar svůj vlastní, v němž počal v listopadu r. 1872 vařiti.

1873.

Vydání 500 akcií valnou hromadou povolené stalo se nutností; do 16. dubna bylo 399 akcií upsáno; zbývající akcie upsali členové správní rady.

Současně ustanoveno bylo za příčinou nedostatečnosti staré sladovny postaviti nová humna a nový tedy druhý hvozd; stavba dle plánu pp. Nobacka a Fritze zadána v květnu staviteli p. Fr. Hetešovi a dodání hvozdu firmě Noback a Fritze. Celý náklad rozpočten na 72.000 zl. r. m.

Na sklonku měsíce června přihodila se stavitelům sklepů pp. Jechenthalovi a Farkačovi nehoda. Část poslední lednice náležející ke sklepu č. VIII. se sesula: neštěstí nestalo se žádné. Stavitelé provedli znovu stavbu na svoje útraty.

Hned za tímto sklepem č. VIII., projektována byla tou dobou příční ulice; jelikož pak opatrnost kázala, aby celý sklep č. VIII. byl náležitě opřen, aby snad přece opět jednou další nějaká část téhož se nesesula, vyžádáno a proti reversu od obce Smíchovské obdrženo povolení, celou budoucí ulici podklenouti v plné šířce a v délce sklepu VIII., což také provedeno na osmi silných kamenných sloupech a do sklepa toho, — který, protože byl velice nízký a bez lednice, pro ukládání piva se nehodil, — nakládán byl led pro denní potřebu. Po zrušení projektu této ulice, jak v r. 1892 vypsáno, byl pak tento sklep č. IX. teprvé účelně přestavěn.

Taktéž byla tímto rokem postavena první menší část sklepu č. X. a sice podél lednic a nových sklepů č. V., VI., VII., VIII.

Dosavadní příručí p. S. E. Wildt jmenován byl 25. června 1873 účetním.

V týž den ustanoveno, aby správce a sládek odebrali se k prohlídce světové výstavy Vídeňské a dána jim k tomu cíli příslušná podpora.

Během léta byl nový sál restaurační, právě dohotovený, opatřen s velikým nákladem vším, čeho k výzdobě bylo třeba; stukován byl bohatě strop, položeny parkety, veliký lustr a ramena plynová koupena, dvě velká zrcadla zavěšena a socha »Čechie« umístěna.

Současně veškeren potřebný nábytek zařízen.

Parní kotel, který byl původně objednán, prokázal se býti již na požadavky naň činěné slabým; uznáno také, že nutno míti dva parní kotle, aby vždy byl jeden v zásobě. Objednán tedy nový větší parní kotel s 2 bouillerama s topením Bolzanovým od firmy Ringhofferovy na Smíchově. Protože však pro 2 parní kotle bylo více místa potřeba a dosavadní kotelna beztoho zrušena býti musela, an těsně ke strojovně projektováno bylo připojení nové sladovny, postavena nová kotelna do dvora a nový kotel tam umístěn. Starý kotel pak zvětšen a vedle nového zazděn.

Až dosud bylo vařeno na dosavadním zařízení t. j. na jednom kotli rmutovém a jedné pánvi mladinové; poněvadž nebylo možno více jak 2 várky denně vařiti, ustanoveno umístiti ve varně ještě jednu káď zcezovací a jednu pánev na mladinu, aby várky rychleji za sebou jíti mohly. Práce tyto zadány byly firmě »Bratří Nobacků a Fritze«.

Na místě dosavadních pryžových troubelů k rozvádění piva ve sklepách, objednány od firmy bratří Ringhofferové v Praze měděné rourovody.

Od září přijat za restauratéra p. A. Balcar.

Valná hromada konala se 23. listopadu 1873. Usneseno vydati 1000 kusů nových akcií. Pan P. M. Fischer vzdal se členství správní rady a p. Jos. Novotný vystoupil ze sboru revisorů. Na místo prvnějšího nebyl nikdo zvolen, na místo druhého zvolen p. Tomáš Novotný.

Sladovna z r. 1873.

Předsedou zvolen znovu p. Dr. K. Seeling, místopředsedou p. Jan Kohout.

Pro drahotu surovin zvýšena cena piva výčepného na 20 zl. za sud a stáčeného na 22 zl. r. m.

1874.

Za odstoupivšího účetního p. S. L. Wildta zvolen byl dne 13. května 1874 účetním p. František Kautský.

Za příčinou, že závod nabýval neočekávaného rozkvětu a protože správní rada si přála míti stálý dohled i na výkony technické v závodě, ustanovila, aby správce F. Hejtmánek, jakožto pivovarnický odborník, konal vrchní dohled v technické správě závodu.

Poněvadž tříletá doba, na kterou sládek p. P. Quaiser přijat byl, uplynula a poněvadž mezi ním a správní radou nedalo se docíliti stran obnovení smlouvy sjednocení, usneseno dne 1. srpna 1874 činiti přípravy k vypsání konkursu novinami na obsazení toho místa.

Při započetí stavby pivovaru přikoupen byl od obce uliční pozemek na hlavní třídě ve výměře 140·36 čtver. sáhů po 20 zl. r. m., tedy celkem za 2807 zl. 20 kr. r. m.; smlouva o této koupi datovaná 27. června 1874 vtělena do knih pozemkových výnosem c. k. okr. soudu na Smíchově 6. pros. 1874 č. 20.557.

Ve dnech 7. a 8. září t. r. dlel v Praze J. V. císař a král František Josef I.

K nastoupení dnem 1. listopadu zvoleni byli dne 1. října: za sládka p. František Lešer, t. č. sládek v České Třebové a za podsládka p. Michael Trnka, t. č. nadsladovní v měšťanském pivovaru v Plzni.

Valná hromada konala se dne 22. listopadu 1874; usneseno a správní radě uloženo získati od České spořitelny hypoteční půjčku 100.000 zl. r. m.

Do *správní rady* nově zvolen dosavadní revisor p. *Tomáš Novotný* a do sboru revisorů za zemřelého p. V. *Skrýbu* p. JUDr. *Adolf Skopec.*

Dosavadní *chlazení mladiny* stroji soustavy nejstarší s ručním mísidlem uznáno za úplně nedostatečné; objednány byly tedy dva stroje trubkové stojací tak zvané *mitrailleusní*, zakládající se na protiproudění piva s ochlazenou vodou, systému *Neubeckrova*, jejž dodala jakož i potřebnou nádržkou na ledovou vodu a odstředivou pumpu postavila firma Br. *Noback a Fritze* v Bubnech.

Vedle ustanovení valné hromady z r. 1873 vyloženo bylo k *upisování* 1000 *akcií*, z nichž bylo 832 kusů upsáno; na to pak správní rada ustanovila, aby ostatních 168 akcií již vydáváno nebylo, až když by toho někdy pozdější potřeba kázala.

Do nové sladovny objednán přístroj o 2 stolicích na vytahování vozíků se sladem od firmy J. *Kohout* na *Smíchově.*

Zároveň s postupem výroby přibývalo prací ve sklepě a zejména výstav ručním jeřábem šel jen velice zvolna, neboť každý den již od druhé hodiny ranní muselo býti započato s vytahováním piva.

Postaven tedy u sklepa nástěnný parní stroj o 6 koňských silách*), zařízen výtah piva parní silou, postavena do sklepa čerpadla k rozvádění piva vykvašeného do sklepů a k tomu příslušné nádržky na pivo, jak ve sklepu, tak nad sklepy.

Veškeré tyto stroje dodala firma Br. *Noback a Fritze.*

*) Stroj ten jest nyní v sušárně mláta.

1875.

V únoru byla cena piva snížena na 19 zl. za sud. Za příčinou nových měr a váh zavedeny nejprvé v domácí restauraci sklenice půllitrové.

Pivovarní nádvoří, dosud jen stětované, bylo vydlážděno.

Ve dnech Svatojanských odbývána hospodářská výstava v »Královské oboře Bubenečské«, kdež náš vystavený výrobek obdržel opět první cenu.

Dne 18. června 1875 zemřel v zasedací síni správní rady, raněn byv mrtvicí, člen správní rady a spoluzakladatel pivovaru p. Tomáš Novotný.

V červenci r. 1875 postižena byla krajina zdejší, zejména kolem obce Košířské, za doby odpolední velikou průtrží mračen; veliký příval vody zaplavil Košíře, a poněvadž Motolský potok mohl sotva malou částí stačiti stokou pod Smíchovem vedenou, zaplavena byla Plzeňská třída a domy na hlavní třídě, kdež příval vody zvláště do krámů vnikl. Škody způsobeno dosti; ba i jeden lidský život bylo oželeti.

K přesnému a zákonem předepsanému měření sudů na míru hektolitrovou zakoupen stroj od firmy Prick ve Vídni.

Zavedením nové metrické míry nastala ovšem potřeba přizpůsobiti též vyměřování daně potravní z vyrobené mladiny. Až dosud počítána daň z vědra výměry 40 mázů, k čemuž povoleno $2^1/_2$ mázů bez daně na úbytek.

Zákon ze dne 18. května 1875 zavrhl tento dosavadní způsob počítání příměrku, ale započetl jej do daně tak, že přeměnou tou vlastně nic se nezměnilo.

Daň pak ustanovena za každý hektolitr mladiny na chladící stok vydané a za každý sacharometrický stupeň 16·7 kr. r. m.

Dnem 1. října 1875 započato bylo vaření na míru hektolitrovou a zařízen var na 100 hektolitrů.

Výroční valná hromada konala se dne 14. listopadu 1875. Do správní rády zvolen na místo zemřelého p. Tomáše Novotného p. Frant. Dvorský a do sborů revisorů p. Jos. Mazanec.

V prosinci vysázen byl pozemek poblíž nábřeží lipami.

V témže měsíci započala Pražská obec přivážeti a ukládati na břeh Smíchovský pod pivovarem material k stavbě mostu »Palackého«.

1876.

Počínaje 1. lednem 1876 zavedeno bylo všeobecné prodávání piva v měrách hektolitrových a v hostincích v měrách litrových. Neblahým nedopatřením některých pp. výčepníků stalo se, a druzí pak z ohledu konkurence byli k tomu strženi, že současně byla cena piva ve výčepu snížena. Počítali totiž, že když stála »holba« 7 až 8 kr., státi má půllitr 6 až 7 kr.; přehlédnuto však bylo, že snad vůbec nestávalo sklenic pravé mázové míry, ano že se snad všecky rovnaly výměrou již tehda půllitrům; měla tudíž zajisté zůstati cena stejná v drobném prodeji tatáž půllitr za 7 a 8 kr· — Škodu tímto nemístným snížením odnesli společně jak výčepníci, t. j. hostinští, tak i sládci a po dnes pod její tíhou obě korporace trpí, nemohouce dosti nepatrného, ač velice spravedlivého zvýšení ceny se domoci.

Zemědělská rada království Českého pořádala v květnu výstavu hospodářsko-průmyslovou, na kteréž opět nám uděleno bylo čestné vyznamenání za vystavené pivo.

Během léta byla stavěna a také otevřena na Smíchově trať koňské dráhy vedoucí od starého Řetězového mostu hlavní třídou kolem našeho závodu až k nádraží České západní dráhy.

Malá napáječka parních kotlů, která na parním stroji byla přimontována, nedostačovala, protože mimo parní stroj mnoho páry k jiným účelům bylo zapotřebí; zakoupena tedy nástěnná parní napáječka od firmy Br. Noback a Fritze.

Tou dobou nebyl na Smíchově žádný hasičský sbor; aby tedy pro případ vzniknutí požáru hned byla pomoc po ruce, za-

koupena velká čtyřkolová stříkačka od firmy Huber v Karlíně za 1057 zl. r. m.

V tomtéž létě objednány nové dva (V. a VI.) chladící stoky od firmy Noback a Fritze i se zařízením za 8000 zl. r. m.

Aby docíleno bylo levným způsobem více sklepů, usneseno celou uličku, z níž do lednic led nakládán, podklenouti, jak již bylo r. 1873 provedeno, ale jen z části. Bylo jen třeba druhou podélnou hradební zeď postaviti a obě dlouhé zdi klenbou spojiti.

Sklep prodloužen byl podél lednic obou doleních kvasíren jakož i podél lednic sklepů č. I., II., III. a IV. a podržel číslo X. Spojení jeho s ostatními sklepy provedeno postavením tunelů pod lednicemi.

Tím získán sklep sice úzký, jen na jednu řadu sudů, ale velice dlouhý, takže v něm uloženo více piva nežli v kterémkoli jiném sklepě. Celá ulice pokryta střechou a vydlážděna.

Ku vlastnímu přání domácího dělnictva, kteréž z velké části jsouc ženaté, doma se stravovalo, a jehož svobodní příslušníci přáli, si v blízkých restauracích jak pivovarních, tak i sousedních, každý po své chuti se stravovati, zrušena byla domácí kuchyně dělnictvu ustanoven čas, jejž k opatření se potravou použiti a v kterémž ze závodu na určitou dobu odejíti může.

Valná hromada odbývána byla dne 12. listopadu 1876; v sestavení správní rady nestala se žádná změna.

1877.

Rok 1877 nezanechal po sobě v historii našeho závodu příjemnou upomínku; byl celý velice nepřízniv pro náš závod a zakončil také bez výtěžku.

Avšak jako každá podobná nepříjemnost, tak i tato účinkovala blahodárně — získána zkušenost. Dnes vzpomíná si každý bez trpkosti rok 1877; bylť dobrou školou.

Již na sklonku roku 1876 znáti bylo, že nastane pro pivovarnictví nepříznivá doba. Ječmen byl drahý a ceny chmele úžasně stoupaly, takže stál Žatecký chmel až na 400 zl. za 50 kilo. Současně pak denní časopisy ohražovaly se rozhodně proti nějakému zvýšení ceny piva. Sládci přes to, protože jinak patrnou škodu předvídali, sice dohodli se na zvýšení ceny výstavní — avšak mnozí z nich brzy nedodrželi ujednání, čímž toto se stalo bezúčelným. Náš závod uznávaje z rozpočtů, že jen za vyšších cen dodělati se můžeme nějakého dosti skromného zisku, téměř ještě půl roku udržoval vyšší ceny, pak ale musel povoliti, jelikož prodej stále a velice nápadně klesal. Když tedy již škoda byla v každém případě nevyhnutelná, uznáno, že lépe jest aspoň odběratelstvo neztráceti, a pracováno dále bez užitku.

Avšak, jak praví přísloví, neštěstí nepřichází samo; ještě jiné tedy nehody stihly závod náš, až konečně pak, aby moře bylo utišeno, padl sládek p. F. Lešer, po jehož odchodu (3. května 1877) dosavadní podsládek p. Mich. Trnka na jeho místo nastoupil.

Výroba klesla v závodě našem v tomto obchodním roce o 20.000 hl.; výtěžek nebyl žádný.

Třeba že správní rada poukazovala ku všeobecné tísni v průmyslu pivovarnickém, o níž svědčilo, že v Rakousku od r. 1873 výnos daně z piva klesl o 5 milionů zl. r. m., přec byla valná hromada, konaná dne 25. listopadu 1877, velmi bouřlivá.

Ovšem tím na faktech nedalo se ničeho změniti, a na konec valná hromada projevila důvěru správní radě, uznávajíc osvědčenou její snahu o dobro závodu.

Během léta revisor p. J. Kadrlatý zemřel a člen správní rady p. Jos. Hromádka vystoupil; zvoleni pak nově do správní rady p. Ant. Peluněk, bývalý sládek a majitel domu na Smíchově a do sboru revisorů p. prof. Karel Duchek.

Jiné události t. r. byly tyto:

Závodním lékařem ustanoven v květnu p. MUDr. Jan Prošek.

V červnu zařízen na Smíchově dobrovolný hasičský sbor městský a současně požární telegraf, do jehož spojení též pivovar vstoupil.

Současně ustaven byl též domácí dobrovolný hasičský sbor pivovarní a byl náležitě vyzbrojen; pozůstává ponejvíce z bednářů, jimž velel a dosud velí mistr bednářský p. Frant. Slavík, a jež cvičil Smíchovský mistr kolářský p. Šarbach.

Jak již při r. 1871 pověděno, přešla Smíchovská plynárna asi rokem 1876 do majetku Angličanů bratří Romans-ů.

Správa plynárny tou dobou dodávala tak špatný plyn, že na celém Smíchově bylo velice stěžováno; nad to přišlo špatné to osvětlování velmi draho, i přestal závod naš svítiti plynem a zavedeno do veškerých místností osvětlování petrolejem.

Toto osvětlování petrolejem potrvalo tak dlouho v celém závodě až v březnu 1890 zazářily po celém závodě elektrické žárovky Křižíkovy.

V září byla v Bubenči konána hospodářská výstava, v níž výrobku našemu dostalo se opět čestného vyznamenání.

1878.

Nepříznivý finanční výsledek roku předešlého jen vzpružil snahu veškerých činitelů v závodě, jímž hlavní oporou bylo, že pivo na oblíbenosti neztratilo a výroba nejen dále již neklesala, ale počala opět stoupati. Obnášelať toho roku 57.926 hl., tedy asi 1000 hl. více. Výlohy spojené s nakládáním ledu dostoupily výše 8248 zl. 10 kr. r. m.

V dubnu pořízeny vozy na rozvážení ležáku v lahvích, neboť prodej jeho byl značný. Stáje koňské byly přístavbou značně zvětšeny.

Od 1. října 1878 ustanoven sládek p. Michael Trnka definitivně.

Dnem 1. listopadu nastoupil nový restaurateur p. Ant. Bradáč do pivovarní restaurace.

Valná hromada konána dne 10. listopadu 1878. Dosavadní člen správní rady p. F. Dvorský vystoupil a na místo jeho zvolen intendant v. v. p. Karel Neureutter.

1879.

Řádná valná hromada odbývána byla dne 8. listopadu 1879, ve kteréž bylo správní radou oznámeno, že někteří méně důvěřiví akcionáři odhodlali se prodati své akcie za levnější peníz a tu usnesla se správní rada zakoupiti, co by jich k dostání bylo. Tím způsobem zakoupeno 75 akcií po 115 zl. r. m. a správní rada mínila jich nejprve užiti k zabezpečení reservního fondu; když však se strany zeměpanských úřadu nedošlo dotyčného potřebného schválení, nýbrž nařízeno bylo buď tyto akcie opět prodati aneb jich zničením akciový kapitál současně zredukovati, byl po provedeném příslušném řízení obnos nominální 15.000 zl. r. m. s přivolením vládním z konta akciového a výtěžek 6375 zl. r. m. z účtu stavebního odepsán, akcie pak dle nařízení c. k. ministerstva vnitra ze dne 20. března 1884 č. 3056 dne 30. dubna 1884 za intervence pana c. k. notáře zničeny.

Valná hromada tato také schválila, aby na stavbu nového chrámu Páně na Smíchově věnováno bylo jeden tisíc zl. r. m.

Dne 30. listopadu 1879 odbývána mimořádná valná hromada, ve které bylo úplné přepracování stanov projednáno.

Tyto stanovy pak došly zeměpanského schválení tímto výnosem:

Číslo 61.437.

Stanovy tyto se stvrzují na základě zmocnění výnosem c. k. ministerstva vnitra dne 24. června 1880 č. 6509 daného.

C. k. místodržitelství v Praze, dne 7. října 1880.

Weber v. r.

Správní rada zůstala v tomtéž složení, jako byla posud.

Výroba vystoupila o celých 10.000 hl. proti výrobě loňského roku, což bylo radostným znamením, že nehody, jež r. 1877 pivovar zastihly, úplně jsou odčiněny a oblíbenost našeho piva u konsumentů že stále dále nabývá půdy.

Tím rokem započalo se též s prodejem u velkém ležáku v lahvích a obchod ten nejen že velice se dařil, ale též valně přispěl k rozšíření a dalšímu rozhlášení dobrého jména již po vlastech požívajícího *»Smíchovského«*.

1880.

Velice významnou a pro náš závod zvláště pamětihodnou událostí bylo, že v tomto roce navštíviti ráčil J. V. nejmilostivější císař a král František Josef I. náš závod.

Když známo bylo, že *J. V.* do Prahy přijede a některé průmyslové závody navštíví, usneseno ihned činiti náležité přípravy. Den návštěvy našeho závodu ustanoven byl na 5. června odpoledne. Ku slavnostnímu přijetí nejvyššího hosta byl pivovar vně i vnitř vkusně okrášlen a v nádvoří pěkný pavillon postaven, veškeré pak dělnictvo v stejnokroj oděno a ve špalír rozestaveno.

Ke druhé hodině odpolední přijel *J. V.* uvítán byv celou správní radou s místopředsedou p. J. Kohoutem v čele, který *J. V.* takto oslovil:

»Vaše cís. a král. apoštolské Veličenstvo! Nejmilostivější císaři a králi náš! V nejhlubší úctě shromážděná správní rada akcionářského pivovaru nejpokorněji vítá Vaše Veličenstvo, vděkem prodchnuta jsouc za tu milost, že Jste ráčil blahosklonně závod náš svojí nejvyšší přítomností poctíti a děkuje nejuctivěji staročeským heslem pivovarnickým: ***»Dej Bůh štěstí!«***

J. V. císař a král na to odvětil asi tato slova:

»Těší mne, že jsem mohl závod Váš navštíviti, děkuji za uvítání a přeji Vám »Dej Bůh štěstí!«

Potom prohlédl sobě *J. V.* závod; správce F. Hejtmánek ve varně vysvětloval *J. V.* pochod vaření. *J. V.* vyptával se pak tohoto jakož i zejména sládka p. M. Trnky a pp. Kohouta a Peluňka na různé podrobnosti, načež tázaní podali žádaných vysvětlení.

V pavillonu podal spr. rada p. Ant. Cífka *J. V.* křišťálový pohár pěnícího Smíchovského, jež císař a král po statném doušku velice pochválil slovy: »Výborné pivo, vskutku výborné!« Potom na prosbu místopředsedy p. Kohouta Svůj podpis česky zanesl do nově založené pamětní knihy akc. pivovaru Smíchovského.

Obšírné popsání tohoto dne důležitého v historii našeho závodu jest v zápisníku správní rady, jakož i v pamětní knize pivovarní.

Dne 3. listopadu vzdal se členství spr. rady p. Dr. Karel Seeling, kterýž byl od založení předsedou; příčinou byla stálá churavost.

Valná hromada odbývána dne 14. listopadu 1880 a sice již dle schválených nových stanov.

Do správní rady byl zvolen dosavadní člen revise Dr. Ad. Skopec, a do revise nově zvolen p. Dr. Jan Vlček. Pro příští rok zvolen předsedou p. Jan Kohout a místopředsedou p. Dr. Jan Sametz.

V létě toho roku byl stavěn též Zlíchovský lihovar pp. Fišla a Rosenbauma; ku všeobecným protestům přidal se i náš závod; ovšem že marně. —

1881.

Dne 10. května 1881 slaven byl sňatek J. C. V. korunního prince Rudolfa s J. Kr. V. arcikněžnou Stefanií Belgickou. Správní rada akc. pivovaru Smíchovského pohostila na oslavu téhož dne v sále restauračním 100 chudých obědem a pivem.

Pozemek pivovarský rozprostíral se původně na straně nábřeží, jak z uvedeného náčrtku patrno, až přes čáru regulační nynější ulice nábřežní; správní rada uznala toho potřebu hájiti vlastnictví tohoto pozemku, majícího dle prot. spr. r. ze dne 1. listopadu 1870 na 100□° výměry, u obce, a tato výnosem ze dne 8. června 1881 č. 5950 uznala, že pro případ, že by veřejné užívání jednou přestati mělo, zůstavuje pivovaru obhájení neobmezeného vlastnictví pozemku.

Ukázala se potřeba třetího hvozdu a byla stavba téhož zadána firmě F. Ringhoffer na Smíchově.

Pro měření menších soudků zakoupen druhý přístroj kubicírní od firmy Noback a Fritze.

Průběhem tohoto roku otevřena byla jízda tramwaye přes most Palackého.

Aby byl pivovar lépe zajištěn proti nebezpeči požáru, usneseno bylo zaříditi ve dvoře závodu hydranty obecního vodovodu; uznáno totiž, že nikdy není dosti postaráno o bezpečí; příklad byl blízký.

S jakou jistotou bylo vždy dotvrzováno, že »Národní divadlo« právě dostavené jest zařízeno přístroji k hasení tou měrou,

že nelze se obávati, že by náhodou v něm vypuknuvší požár mohl nabyti větších rozměrův.

A, Bohu žel, přece stihlo budovu tuto, z krejcarových dlouholetých sbírek pořízenou, nejkrutějším způsobem neštěstí požáru: shořelať osudného dne 12. srpna 1881 do základů!

Správní rada poukázala za příčinou zavedených sbírek ihned 1000 zl. k výplatě, a dar tento byl valnou hromadou jednomyslně schválen.

Dne 8. září odbývána v král. Oboře výstava hospodářská, kdež výrobku našemu se dostalo opět první ceny.

Valná hromada konána dne 13. listopadu 1881. Usneseno. aby koupených 75 akcií vlastního závodu bylo zničeno a obnos aby byl odepsán. Volbami nebylo na sestavení správní rady ničeho změněno.

1882.

Aby stále se vzmáhající potřebě studničné vody bylo vyhověno, ustanoveno postaviti ještě jedno a sice větší čerpadlo dvoučinné a k tomu příslušné zásobníky; práce a dodávky tyto zadány firmě F. Ringhoffer na Smíchově.

Za příčinou vysokých cen surovin a z toho nutně plynoucí potřeby zvýšiti cenu piva svolaly spolek pro průmysl pivovarnický v království Českém a společenstvo Pražských sládků na den 4. listopadu poradu, v níž dne 6. listopadu pokračováno. Usneseno, zvýšiti cenu piva o 1 zl. na hektolitru a o 2 kr. na litru ve výčepu.

Usnesení toto však mělo, jako obyčejně to bývá, jen krátké trvání. — —

Již na 10. prosince svolána byla nová schůze, ve které vzájemně od daného slova opět bylo upuštěno a čestného závazku sproštěno.

Závod náš pak sám ustanovil zvýšení 25 kr. na hl., tedy 7 zl. 75 kr. za hl.

Valná hromada konána byla dne 12. listopadu 1882; správní rada zůstala tatáž. Výroba toho roku obnášela 82.300 hl., tedy o 800 hl. více než roku předchozího.

1883.

Poněvadž novější parní kotel byl silně již opotřebován, byl důkladně opraven a zvětšen; před tím pak byl objednán na místo starého původního nový větší parní kotel. Práce ta zadána firmě F. Ringhoffer na Smíchově.

Dne 17. května 1883 konal spolek pro průmysl pivovarnický v království Českém svoji valnou hromadu v Praze, načež navštívili účastníci téhož s předsedou svým hr. Rud. Chotkem náš závod, kdež byli celou správní radou uvítáni. —

Valná hromada odbývána dne 11. listopadu 1883. Poněvadž dne 8. května 1883 zemřel všestranně vážený člen správní rady p. Václav Písecký rytíř z Kranichsfeldu, zvolen jest ve valné hromadě na jeho místo jeho syn inženýr p. Josef Písecký rytíř z Kranichsfeldu. —

Z vypsání loňských poměrů bylo patrno, že pro pivovarnictví nebude tento rok přízniv.

Skutečně také výroba klesla o 2.300 hl., takže vyrobeno bylo v r. 1883 pouze 80.000 hektolitrů.

Od 1. listopadu 1883. ustanovena cena hektolitru piva opět na 7 zl. 50 kr. r. m.

Na dostavení chrámu Páně na Smíchově povoleno bylo vyplatiti dalších 100 zl. r. m.

1884.

Zimní období 1883—4 bylo poměrně málo studené; mrazíků bylo po řídku a led jen stěží mohl být nakládán, a i o to pokoušeli se jen ti, kdož důležitost ledu brali vážně a větších vydajů se neobávali.

Mezi nimi byl ovšem též náš závod, kterýž i za obtížných a nepříznivých okolností těchto přece značně ledu, ovšem jen ponejvíce tříště, koši lovené, navezl. Když pak nastal již počátek února 1884, aniž by řeka Vltava byla, jako jindy, důkladně zamrzla, povstal veliký shon po ledu.

Bylť přivážen ze všech stran z pohorských krajin, a denně mnoho celých vlaků přiveženo do Prahy a zde rozprodáno.

Pivovar náš pouze na doložení koupil 60 vagonů za cenu mezi 40 a 50 zl. r. m. za vagon na Pražském nádraží.

Společnost parního mlýna na Smíchově, kteráž byla se usnesla na likvidaci, rozhodla se rozprodati pozemky své, z nichž velká část s pivovarními pozemky sousedí.

Zahájeno bylo tedy v dubnu jednání o koupi, avšak tenkráte k cíli to nevedlo; obě strany neviděly tou dobou toho potřebu a zejména náš závod měl ještě dosti pozemků k disposici a výrobní místnosti nebyly přetížené. Nebylo pak také u nás dostatečně prostředků na vydání tak značné a ne dosti odůvodněné. —

Jelikož přicházelo v nové době pivo barvy tmavé (bavorské) do obliby obecenstva, vařeno bylo také v našem závodě a v květnu započal prodej téhož; na počest českého granátu dán mu název

»Granát«, kterýžto název později od více pivovarů českých přijat byl. —

Během léta 1884 vedeny byly velké náklady na opravy a znovuzřízení strojové. Dvě pánve vyměněny za nové a dvě valně opraveny.

Během léta také zakoupeny a postaveny nové dva stroje ***sprchové*** na chlazení mladiny systemu Lawrencova, jež dodala firma Rack a spol. ve Vídni za 4200 zl. r. m. a k tomu postaven příslušný zásobník na ledovou vodu; dřívější stojací trubkové stroje chladící pro veliké vady byly odstraněny. — Také nový karbovací stroj toho roku byl zakoupen.

Domácí hasičský sbor, roku 1877 založený, po čas svého trvání při vyskytnuvších požárech nejen na Smíchově, ale i v Praze (požár Národního divadla) a ve vůkolí na venkově se často vyznamenal, takže dostalo se mu častých poděkování i peněžitých odměn. Tohoto roku správní rada sama uznala za vhodné, za tuto blahodárnou a dobrovolnou činnost vzdáti sboru zvláštní dík, při čemž jednotlivci byli na poukaz správní rady peněžitými obnosy odměněni. —

Dobré jméno výrobku akciového Smíchovského pivovaru rozšířilo se tou měrou, že docházely zakázky z Vídně, z Německa, ze Švýcar ano letošním rokem až i z Ameriky.

Byloť ochotně všem slouženo, ale nebylo možno exportní tento obchod rozšiřovati, protože výroba sotva stačila pro odběratelstvo místní, jehož muselo býti v první řadě hleděno.

Dne 8. října 1884 vzdal se dosavádní předseda a spoluzakladatel p. Jan Kohout veškeré činnosti pro stálou churavost.

Ve valné hromadě, kteráž se odbývala dne 9. listopadu 1884, zvolen byl na jeho místo do správní rady p. Karel Burian.

Předsedou pak zvolen byl p. JUDr. J. Sametz a místopředsedou p. Ant. Peluněk. —

Výroba učinila značný pokrok; uvařeno bylo 86.000 hl., tedy o 6.000 hl. více.

Na sklonku roku tohoto ještě nastala správní radě smutná povinnosť, doprovoditi svého předsedu p. JUDra. Karla Seelinga ku věčnému odpočinku; zemřelť dne 24. prosince 1884. —

V několika dnech na to, dne 30. prosince 1884, následoval jej stejně zasloužilý spoluzakladatel a druhý předseda, pan Jan Kohout. Také jej vyprovodila správní rada na jeho poslední cestě. —

1885.

Za příčinou, že dosavadní rozvádění vykvaseného piva do ležáckých sudů dělo se ruční silou, což bylo při rozsáhlosti sklepů a množství vaření již velice obtížno, zařízeno k tomu cíli parní čerpadlo.

Až dosud v pisárně zaměstnaný komptoirista p. Jos. Tobiáš jmenován byl dne 1. dubna 1885 úředníkem.

Dne 21. června 1885 zavítali do našeho závodu američtí Čechové, kteří vypravili se z druhé své vlasti, aby navštívili Národní divadlo. Uvítáni byli správní radou a úřednictvem a po prohlédnutí závodu v sále byli častováni.

Původní parní stroj konal již po 14 let službu a jelikož větších oprav bylo třeba a práce stále přibývalo, objednán v září t. r. nový parní stroj o 35 koňských sílách; touže dobou byly také potřeby domácího hasičského sboru rozmnoženy.

Do zasedací síně spr. rady opatřeny byly podobizny býv. předsedů Dra. K. Seelinga a Jana Kohouta.

Valná hromada odbývána byla dne 15. listopadu 1885; ve správní radě nestala se žádná změna, takže opět ustanoveni titíž pánové.

V tomto roce vyrobeno bylo 90.000 hl. piva.

1886.

V měsíci lednu postaven byl nový, potřebám odpovídající předhřívač vody pro napájení parních kotlů. —

Hledě k zákonitému ustanovení, vypracován byl domácí řád pracovní, kterýž došel úředního schválení.

V prvních měsících roku tohoto bylo velmi mnoho jednáno o sousední parní pekárně, která stále byla na prodej.

Po důkladném uvažování uznala správní rada za vhodné, nekupovati tou dobou ničeho z důvodů, že nebylo tolik prostředků na snadě, že by se závod jen zadlužoval a že není zabezpečeno takové stoupnutí výroby, aby pozemky ty mohly býti v brzku a a zcela využitkovány. —

Také tímto rokem dostalo se pivovaru vzácné návštěvy. Značná část belgických a francouzských sládků pořádala společnou pouť do východních zemí, aby poznali tamní pivovarnictví a oznámili příjezd svůj do Prahy na 31. března pivovarnickému spolku Českému.

Výbor tohoto spolku usnesl se pořádati na počest těchto hostů malou výstavu, k čemuž spr. rada propůjčila sál v domácí restauraci.

O provedení velmi povedené výstavy zásluhy největší měl pořadatel sládek p. František Chodounský, t. č. na Smíchově meškající, jemuž pomáhal správce akc. pivovaru Smíchovského Frant. Hejtmánek.

Hosty uvítal předseda spr. rady p. Dr. J. Sametz se správní radou, a výše psaní jakož i jiní členové spolku pivovarnického byli jim průvodčími.

Čelnější firmy s pivovarnictvím ve styku jsoucí a spolu i spr. rada pivovaru obstaraly důstojné pohostění.

Potřeba větších sklepů stávala se stále naléhavější, takže správní rada v květnu na tom se snesla, dva velké sklepy postaviti.

Plány sdělal ochotně člen spr. rady p. Jos. Písecký rytíř z Kranichsfeldu a stavba zadána byla pražským stavitelům pp. Jechenthalovi a Hněvkovskému za cenu 29.001 zl. 61 kr. r. m.; sklepy tyto byly do zimy svému účeli odevzdány a nesou čísla XI. a XII.

Valná hromada odbývána byla dne 7. listopadu. Správní rada zůstala tatáž, jako rok před tím.

Výroba obnášela 91.000 hl.

K provolání ze dne 19. září 1885, kteréž vyšlo od čelnějších osob z kruhů pivovarnických, totiž zejména pp.: prof. Ant. Bělohoubek, František Hejtmánek, Frant. Chodounský, A. St. Schmelzer, K. Tiller a JUDr. K. Urban, založen byl výzkumný ústav pivovarnicky v Praze; správní rada přistoupila k tomuto spolku co člen zakládající s příspěvkem 1.000 zl. r. m. jednou pro vždy.

1887.

Jelikož Buštěhradská dráha, co majitelka nádraží a pozemků ležících naproti akc. pivovaru, při Hlavní třídě žádných staveb nepodnikala, nemohla donucena býti, aby s hradbou ustoupila do určené stavební čáry zpět; a přece toho byla nutnost veliká, protože frequence na této třídě stále se vzmáhala a proti pivovaru největší súžení stávalo. Aby tedy tomuto zlu bylo odpomoženo, odhodlala se městská obec Smíchovská odkoupiti od Bušť. dráhy pruh pozemku jejího na rozšíření Hlavní třídy, a pivovar ve vlastním zájmu dobrovolně přidal k tomu 1000 zl. r. m.

Tím rokem naloženo bylo 4573 vozů ledu a vydání celkové na led obnášelo 7878 zl. 30 kr. r. m. —

Pro sklepní práce postaven byl nový, silnější nástěnný parní stroj za 2100 zl. r. m. firmou F. Ringhoffer zde.

Den 18. dubna 1887 mohl býti pro akc. pivovar dosti osudným; v sousední parní pekárně vypukl totiž oheň, avšak rychlostí a přičinlivostí domácího našeho dobrov. hasičskéko sboru podařilo se oheň uhasiti, začež se hasičům od správní rady dostalo díků i odměny.

V červenci téhož roku navštívili Prahu američtí Sokolové; jim na počest byl Smíchov okrášlen prapory a pivovar vynikal bohatostí ozdoby.

Úvěr daně potravní v dosavadní výši 40.000 zl. nedostačoval a docíleno dalším hypothekarním zabezpečením zvýšiti jej na 60.000 zl. r. m.

Dne 13. listopadu 1887 odbývána valná hromada. Pan Karel Burian vzdal se členství ve správní radě a na jeho místo zvolen p. Vilém Hauner.

Jelikož byl obchod s venkovskými pány odběrateli dosti značný a těmto se zasíláním peněz spojené pečetění a vyplácení jich dosti bylo nepříjemné, usneseno použiti výhod právě zařízeného clearingového spojení poštovské spořitelny Vídeňské, kdež tedy akc. pivovar Smíchovský na č. 813.836 zapsán jest.

1888.

Valná hromada tohoto roku odbývána byla dne 11. listopadu; za příčinou, že na den 2. prosince 1888 připadal čtyřicátý rok nastoupení trůnu *J. V.* císaře a krále Františka Josefa I., poukázala valná hromada k návrhu správní rady 1000 zl. k fondu podpůrnému pro dělnictvo pivovarní.

Výroba byla větší o 6.900 hl.; celkem tedy uvařeno 98.000 hektolitrů piva.

Během roku postaveno bylo pro sklepní práce parní compressní čerpadlo na vzduch.

Pro hvozdy objednán kontrolní teploměr od Sendtnera v Mnichově. —

V sestavení správní rady nestala se toho roku žádná změna.

1889.

Jest důležito, aby byl rok 1889 zvláště zapamatován. Jakkoliv po dlouhá léta honosil se závod skvělým jménem a výrobek jeho, co do oblíbenosti, v první řadě stál, nebyl dosud přece pivovar zařízen tak, jak toho u velikých závodů, zvláště v Německu, nalézáme. Tak ovšem n. př. G. Sedlmayer v Mnichově, jenž r. 1875 zařídil strojové chlazení sklepů, kdežto u nás teprvé r. 1884 první zařídil chlazení Dr. K. Urban v Praze.

Neníť pak takovéto strojové chlazení sklepů snad jen choutka nějaká. Závod náš byl právě před otázkou, jak opatřiti nových sklepů, a tu zejména tam, kde jest stavba a získání pozemků spojeno s velikým vydáním, ano kde pozemků vůbec jest málo na snadě, vítána jest možnost, přeměniti veškery lednice na sklepy a tak velikým obtížím se vyhnouti.

U nás družila se k obtížím i ta okolnost, že nejen vůbec do většího počtu lednic tím obtížněji nakládá se led, zejména při malém rozměru zdejších náplavek; avšak požitek ledu z Vltavy ani Smíchovu nenáleží a obec Pražská mohla by dle libosti cenu ledu kdykoli zvýšiti až k míře třeba povážlivé.

Pomýšleno tudíž na zavedení strojového chlazení sklepů a nejprvé navštíveny některé větší závody v Německu k tomu cíli, aby získán byl rozhled v novější úpravě pivovarů, načež usneseno ve správní radě zaříditi výrobnost závodu na 150.000 hl. Hned na to zadáno firmě F. Ringhoffer na Smíchově zařízení strojového chlazení sklepů a spilek dle systemu Linde, čímž veškery stávající lednice použity k ukládání piva.

Snad nebude od místa, když několika slovy zmíníme se o podstatě a výkonu chlazení sklepů pomocí strojů (výraz »pomocí strojů« jest patrně správným, neboť nakládati do sklepů led, jest také »umělé« chlazení). Dle dosavadních vynálezů děje se chlazení buď 1. odpařováním těkavých těles (aether, ammoniak atd.), aneb 2. rozpnutím stlačených plynů (vzduchu).

Prvější způsob dělí se na stroje buď kompressní neb absorpční.

System Linde, dosud nejvíce zaváděný, záleží na stlačování a odpařování čpavku (ammoniaku).

Čpavek vyrábí se ze salmiaku a tento z různých materií, najmě z vod kondensačních z plynáren. Čpavek má tu vlastnost, že zhoustne v tekutinu teprvé při tlaku 7 atm. a jakmile jest uvolněn, prchá v plyn, při čemž pohlcuje teplo svého okolí, čímž tedy v témž okolí vyvozuje zimu. Využitkování této vlastnosti děje se opět dvojím způsobem; buď přímo, když totiž uvolněný čpavek vede se rourami do místností a apparatů, jež chceme chladiti, kterýžto způsob valně rozšířen jest v Americe, aneb nepřímo, totiž, když ochlazujeme vzduch aneb tekutinu, a tuto teprvé k ochlazování do sklepu zavádíme, jak to v Evropě pravidlem se děje.

Rozpadáť se tedy chlazení na dvě práce:

1. stlačování a uvolňování čpavku, čímž tekutinu jistou ochladíme, a
2. prohánění této tekutiny veškerými místnostmi pomocí čerpadel a rourovodů k tomu cíli, aby zimu ze sebe vydávala a sklepy ochlazovala. Má-li tekutina ta vydávati zimu, musí býti aspoň — 5° R studená a použijeme-li, jako obyčejně se to děje, vody, musí tato býti asi 12% solí nasycena, aby nezmrzla. Obou materií, čpavku i slané vody používá se stálým oběhem a skorem beze ztráty.

K opatření dostatečné páry objednán od firmy F. Ringhoffer nový parní kotel system Fairbairn s výhřevnou plochou 150 m² a zvýšen komín kotelny.

Pro velikou výrobu bylo již obtížno, tou dobou značné množství čerstvého mláta odbyti a postaven do zvláštní budovy též firmou F. Ringhoffer stroj na sušení mláta system Hencke-Seelig. Stroje na chlazení sklepů umístěny byly do budovy, kde dosud byli bednáři a těmto postavena dílna na zad maštelí.

Mezi tou dobou došel platnosti zákon o nemocenských pokladnách; ustanoveno bylo, aby zařízena byla tovární pokladna pro pivovar, k jejímuž zařízení došlo úřední schválení. Předsedou této nemocenské pokladny ustanoven byl správní radou sládek p. Mich. Trnka a místopředsedou a pokladníkem úředník závodu p. Jos. Tobiaš.

Správní rada též současně ustanovila, aby úroky z jub. fondu 1000 zl. r. m. dávány byly této nemocenské pokladně. —

Dne 22. května 1889 usnesla se správní rada na tom, že posavadního správce pivovaru Frant. Hejtmánka za jeho téměř dvacetileté svědomité a přičinlivé služby a hledě k rozsáhlému oboru jeho působnosti v závodě jmenovala řiditelem závodu.

V červenci odbývány byly různé stavební a živnostenské komisse; v tomtéž měsíci objednán byl druhý parní kotel stejného systemu a stejné velikosti jako již jeden v tomto roce.

Dne 10. července odbývána domácí slavnost; v zasedací síni spr. rady umístěna byla podobizna předsedy p. Dra. Sametze, k němuž promluvil přiměřenou řečí místopředseda p. A. Peluněk.

Správni rada dala tím na jevo, jak vysoce si váží muže, který již plných dvacet let v jejím středu zasedá a vždy všeobecně vážen a oblíben jest. —

Aby pro budoucnost zabezpečeno bylo místo pro možné další rozšiřování závodu, zakoupila správní rada sousední pekárnu i s pozemkem, až k tehdá ještě projektované nyní zrušené ulici se táhnoucím, za 95.000 zl. r. m.

Avšak valná hromada, kteráž odbývána byla dne 10. listopadu 1889, usnesla se na tom, neschváliti tuto koupi z důvodů, že letošním rokem beztoho velice mnoho bylo, ovšem potřebného, podniknuto, a že další značné vydání za pozemek, jehož potřeba

není dosud tak naléhavá, mohl by přivésti závod v nemilou peněžitou tíseň.

Tím rokem zřízen byl sedmý námáčecí stok od firmy F. Ringhoffer. —

V červenci tohoto roku došlo také od prozatímního zařizujícího komitétu vyzvání, aby pivovar náš účastenství své přihlásil k zemské všeobecné výstavě, kteráž pořádána bude r. 1891 na oslavu stoletého jubilea výstavy, jakáž co první téhož druhu pořádána byla r. 1791 v Praze za příležitosti korunovace císaře Leopolda II. za krále Českého.

Pochopitelno, že spr. rada vyslovila ihned svůj souhlas a ohlásila své přistoupení do řady vystavovatelů.

Valná hromada akcionářů odbývána, jak již uvedeno, dne 10. listopadu; s potěšením vzata byla k vědomosti zpráva, že tímto rokem výroba o 12.000 hl. vystoupila a že dosáhla výše 110.000 hektolitrů.

Veškery pak kroky, které správní rada ku zvětšení závodu podnikla, byly schváleny; správní rada zvolena tatáž.

V prosinci ještě zadána byla installace elektrického osvětlení po celém závodě firmě Frant. Křižíka v Karlíně.

Na to konečně bylo usneseno, jelikož stávající varna nedostačovala, postaviti druhou novou varnu s varem 100 hl. a sice na místě, které bylo dosud určeno pro mytí sudů: pro mytí sudů upravena pak nová místnost za parními kotly.

Veškery tyto novoty a zařízení byly důsledkem již uvedeného usnesení spr. rady zvětšiti výrobnost závodu na 150.000 hektolitrů. Že bylo nejvýše na čase, tak učiniti, dokázala léta následující. —

1890.

Jakož bylo při vypsání údajů 1889 poznamenáno, usneseno za příčinou, že dosavádní varna se dvojím varním zařízením nedostačovala, postaviti druhou varnu, ku kterémuž cíli ihned byly plány vypracovány a o povolení k stavbě zažádáno.

Zařízení strojů zadáno bylo firmě F. Ringhoffer na Smíchově a celá varna byla v stavu k provozování do září t. r. upravena; avšak vaření nám nebylo dovoleno za příčinou, že majitelé sousední pekárny, společnost parního mlýna v likvidaci, proti této varně činili námitky. Tím způsobem se stalo, že započetí vaření v této varně protáhlo se až do r. 1891. —

Zařízením úrazové pojišťovny dělnické pro král. České vřaděn byl závod náš mezi pivovary větší, s členským číslem 29.340, třída nebezpečenská 8, procento nebezpečenské 40 a s procentem mzdy co pojistného příspěvku 2.27, kdežto zaměstnaným uloženo platiti 0.23%.

Správní rada ustanovila, zůstavivši sobě na vůli opět to odvolati, aby i za zaměstnané dotyčných 0.23% závod sám uhradil.

V měsíci březnu rozloučili jsme se s radostí s dosavadním osvětlováním petrolejem; v tomto měsíci přišly do chodu stroje ledové a s tím současně ozářeny byly veškery pivovarní místnosti elektřinou; soudobně ustanoveno bylo, aby elektrické světlo také zavedeno bylo do pivovarní restaurace.

Touže dobou pivovar zajisté již představoval velkou továrnu, avšak jedné věci se mu dosud nedostávalo, totiž věžních hodin,

kteréž co jednotný ukazovatel času základem jsou dělení práce a řízení mnohých výkonů. Po usnesení správní rady zakoupeny a postaveny byly tedy takovéto hodiny na příslušném místě od firmy Ludvík Heinz v Praze. —

Dne 25. března odbývána byla mimořádná valná hromada, kteráž měla za účel, schváliti výpůjčku hypotekární od České spořitelny ve výši 120.000 zl. r. m., jichž se použilo k uhražení veškerých zařizujících a stavebních výloh.

Náklady tyto obnášely celkem 230.000 zl. r. m. a uhraženy byly mimo půjčky výše psané z přebytku výtěžku.

Po valné hromadě prohlédli sobě pp. akcionáři veškerá nová zařízení v závodě.

Ku všeobecnému přání přistoupil též závod náš ku spojení telefonickému v Praze a podepsáno bylo dotyčné ujednání dne 2. dubna 1890. — Stanice naše obdržela číslo 675. —

Dne 23. dubna vzdal se dosavadní předseda Dr. Jan Sametz pro stálou churavost veškeré činnosti v našem závodě.

Správní rada vzdala mu jak písemně tak ústně upřímné díky za jeho dlouholeté a svědomité účinkování. —

Aby rychlejší ochlazování mladiny docíleno bylo, postaven byl v květnu t. r. třetí sprchový chladič, jejž dodala továrna Ringhofferova.

Dne 1. července 1890 překvapen byl závod náš návštěvou J. Exc. ministra obchodu marquise Bacquehema, jemuž průvodčím byl účetní p. F. Kautský; ministr prohlédl sobě závod náš a podepsal své jméno do pamětní knihy. —

Až dosaváde používáno bylo do sklepů co kantnýře pod ležákové sudy trámů dřevěných; jelikož však často musely být vyměňovány a také čistota veliké péče vyžadovala, usneseno postupně do všech sklepů zavést kantnýře železné.

Kdežto však ve kvasírnách již od počátku zavedeny byly kolejnice, zadělané do zídek, ustanoveno pro sklepy upotřebiti železné lité stojany a na ně položené traversy.

Do sklepů III. a IV. dány byly tyto železné kantnýře ještě tímto rokem.

Varna č. 2. z r. 1890.

Při líčení událostí roku 1872 zmínili jsme se také o povodni v květnu téhož roku; však povodeň daleko větších rozměrů zasáhla zlatou Prahu počátkem září 1890.

Voda dosáhla výše, jaká nebyla od r. 1845 a byla proto hlavně zhoubnou, jelikož na své výši se držela po několik dnů, a tím vše, kde stála, ničila.

Zdi zůstaly úplně promočené, podlahy musely novými býti nahraženy a led ve sklepích hostinců, jehož beztoho již málo bylo, úplně byl ztráven.

Hostinští utrpěli dosti, neboť po mnoho dnů nemohli do sklepů, protože nebylo v Praze tolik čerpadel, aby v čas voda mohla býti odstraněna.

Pivovar náš poskytoval svým odběratelům náhrady na utrpené škody, dodával jim piva stáčená i potřebný led.

V pivovaře ovšem též dostala se voda do maštelí, bednárny, sušárny na mláto, do dolenich humen a hlavně pak do sklepů, kdež dosáhla místem výše až 2 metry; avšak tím, že zařízeny byly již stroje na chlazení, udržována byla stále stejná nízká temperatura ve sklepích a tak na zásobách nejmenší škody závod neutrpěl.

Postavením velkého pulsometru do sklepa č. IX. byla voda ze sklepů rychle odstraněna. —

Píšeme-li o povodni r. 1890, nebudiž zapomenuto nejsmutnější události této povodně, že totiž dne 3. září 1890 sřítily se dva pilíře a tři oblouky starého kamenného mostu Karlova!

Mnohé zkušenosti, jichž během řady let správní rada nabyla, přiměly ji, aby opatřila výrobek akcionářského pivovaru na Smíchově jakož i místa, kde k prodejl přichází, ochrannou známkou obchodní, kteráž byla protokolována a kterouž nyní jsou výčepy našeho piva označeny. —

Dne 9. listopadu 1890 odbývána byla valná hromada akcionářů.

Na místo odstoupivšího p. Dra. Sametze byl zvolen do správní rady dosavadní revisor p. JUDr. Jan Vlček.

Po valné hromadě ustavila se správní rada a zvolen předsedou p. Ant. Peluněk a místopředsedou p. Ant. Cífka.

Novým předsedou dostal se v čelo správní rady muž, jenž jsa druhdy sám sládkem, prokázal svou odbornou znalostí a zkušeností závodu našemu platné služby již od doby svého vstoupení do správní rady r. 1877. a proto provázena volba jeho se všeobecnou sympatií.

Výroba obnášela 123.400 hl. piva, tedy o 13.400 hl. více než rokem předešlým. Sladovny ovšem nemohly více postačiti s výrobou potřebného sladu, jehož bylo tudíž 2000 metr. centů přikoupeno.

V prosinci téhož roku učinila správní rada usnesení, jímž náklonnost ku svému úřednictvu osvědčila; ustanovila totiž, že daň z příjmů ze služného úřednictva i s přirážkami placena býti má z pokladny závodu. —

Tím by bylo vypsání průběhu událostí roku 1890 ukončeno, kdyby nebylo současně po celý rok též jednáno o budoucí jubilejní výstavě, k níž konány po celé vlasti a hlavně v Praze velikolepé přípravy. O tom tedy, co se strany pivovaru učiněno bylo, sluší několika slovy se zmíniti. Již v únoru upsala správní rada k fondu garančnímu 1000 zl. r. m.; používajíc pak z toho plynoucího práva, jmenovala svého předsedu p. Ant. Peluňka do generalního komitétu výstavního.

Nejčilejším buditelem zájmů lidu pro výstavu byl bez odporu inženýr a továrník p. Richard Jahn, který při každé příležitosti a všude k účasti veškerou výmluvností svou pobádal.

Tentýž v sále akc. pivovaru na Smíchově přednášel občanstvu města Smíchova dne 1. listopadu 1890 o tom, jak zařízena bude zemská výstava.

Pan ryt. z Piseckých sdělal plán vkusného dřevěného pavillonu a postavení téhož bylo mu zadáno za ujednanou cenu 6500 zl. r. m.

1891.

Nejdůležitější událostí v tomto roce byla **zemská jubilejní výstava,** která trvala od 15. května do 18. října a k níž, jak jsme již při vypsání událostí z r. 1890 poznamenali, konaly se nejrozsáhlejší přípravy.

Tyto přípravy, jakož i skvělý průběh a šťastné zakončení zemské této výstavy vyplnily nejen časovou prostoru celého roku ale zaujaly též veškerou mysl celého národa českého.

Národní sebevědomí lidu posíleno a vážnost politická i hospodářská království českého vzrostla tou měrou, jako sotva kdy před tím podařilo se jakoukoli jinou událostí.

Vzdalovala-li se většina Němců v Čechách této výstavy, vynikal tím více její český ráz, tak že lid český s hrdostí zval ji ***»výstavou naší«*** a seznav potřebu i důležitost její, bez rozdílu stavu a smýšlení přilnul láskou k ní a ve svorné jednomyslnosti provázel podnik ten svými sympatiemi i podporoval co nejvydatněji pořadatelstvo výstavní ve zmužilé vytrvalosti; následek byl ***skvělý výsledek morální i finanční.*** —

Zahajovací slavnosti odbývány dne 15. května pod protektorátem Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I. za přítomnosti Jeho zástupce Jeho cís. a král. výsosti arciknížete Karla Ludvíka, bratra císařova, pak

vznešené choti arciknížete, arcikněžny Marie Teresie a arcikněžny abatyše Markéty.

Neníť účelem těchto řádků široce rozepisovati se o událostech tohoto roku, pokud to úzce nesouvisí s naším závodem, neboť důkladné popsání výstavy, a všeho, co s ní souviselo, nalezne každý v díle »Sto let práce«.

Zde budiž jenom podotčeno to, co příznivce a podílníky našeho závodu by zvláště zajímalo.

Pavillon náš nalézal se na pravé straně u hlavního paláce průmyslového a opatřen byl vším, čeho k řádnému obsloužení navštěvovatelů bylo zapotřebí a vkusně byl okrášlen.

Aby návštěva výstavy byla domácímu dělnictvu umožněna, zakoupeno příslušné množství lístků, by každý několikráte výstavu mohl navštíviti.

Jelikož také velmi mnoho dítek z dalekých krajů Českých hromadně výstavu navštěvovalo, ustanovila spr. rada, aby dítky ty byly buď v pivovarní restauraci na Smíchově neb v pivovarním pavillonu na výstavě bezplatně náležitě vyčastovány.

Dítek takých přihlásily nám zejména odbory Ú. M. školské a Nár. jednoty Pošumavské na sta a co místa stačilo, ochotně jim bylo vyhověno. —

Spolek pro průmysl pivovarský v král. Českém pořádal soubornou výstavu pivovarnickou v průmyslovém oddělení zemské výstavy — za řízení zvláštního komitétu, jehož velice účinlivým a horlivým jednatelem byl sládek p. Frt. Chodounský, — a poskytnuta byla správní radou i tomuto odboru náležitá peněžitá podpora.

V tomto oddělení vystavil pivovar ve dvou skleněných skříních památnosti své, totiž hlavně Pamětní knihu s vlastnoručním podpisem J. V. císaře a krále Františka Josefa I. Dále vystavena byla původní zakládací listina pivovarní z r. 1868. Konečně vyloženy vzorky květu a sušeného mláta, k čemuž přičinil ředitel co vystavovatel obrazné porovnání výživnosti jednotlivých krmiv, pak grafické naznačení cen surovin,

piva, výroby, výtěžků a jiných důležitých cifer, jakož i jména a dobu působnosti jednotlivých členů správní rady akcionářského pivovaru za celou dobu jeho dvaadvacetiletého trvání.

Jako byl den zahájení výstavy dnem slavnostním, jemuž největšího lesku dodávala přítomnost J. J. C. V. arciknížecí rodiny Karla Ludvíka, tak skvělým, ba daleko skvělejším byl den 28. září, kdy ***J. V. císař a král František Josef I.*** výstavu tuto navštívil.

Nelíčený jásot, který vytryskl z pravé věrnosti dynastické národa českého ku svému milovanému ***králi,*** jejž s nadšením a láskou po všech Jeho cestách po výstavě provázel, byl neklamným výrazem oddanosti a neutuchající loyality.

Sluší zajisté připojiti, že J. V. císař a král také poctil Svou návštěvou město Smíchov; ačkoliv tentokráte tato vznešená návštěva netýkala se přímo průmyslových závodů, an ustanovena byla jenom projížďka Smíchovem, správní rada ustanovila upravení a provedení vkusné brány blíže třídy Palackého.

Upravení brány stalo se ze samých sudů různé velikosti, okrášlených chmelnou révou, pivovarnickými štíty a emblemy, ječmennými klasy a t. p. Ku zvýšení pak effektu postaveny byly na sudové jehlance sochy, totiž živí a praví sladovníci v kroji spolkovém, kteří při blížení se nejvznešenějšího hosta vzali na se příslušnou posici. Imposantní tato improvisace vzbudila veškerou pozornost kolemjedoucího panstva. Před branou stála ***správní rada*** s úřednictvem a dělnictvem v stejnokroji a pozdravila s nadšením kolemjedoucího ***krále.***

Aby popsání výstavy bylo úplné, stůjž zde ještě na konec, ačkoliv udílení cen protáhlo se až daleko do r. 1892, že obdržel akcionářský pivovar na Smíchově za výrobek svůj ***první cenu,*** totiž ***čestný diplom,*** k tomu pak od spolku pro průmysl pivovarnický v království Českém ***zlatou medailli.****

---

* Mimo to obdrželi v závodě:

Ředitel F. Hejtmánek: stříbrnou med. spolupracovnickou, medailli co člen sboru soudcovského, medailli bronzovou zemědělské rady a zlatou

Po ukončené výstavě dány skříně a některé drobné věci utvořivšímu se hospodářskému museu bezplatně. —

Pozdrževše se takto stručným vypsáním některých momentů nezapomenutelné naší výstavy, přikročíme k ostatním událostem obchodním roku 1891.

Když počátkem r. 1889 jednáno bylo ve správní radě o nutnosti zvětšiti výrobnost a uvažováno, má-li přistoupiti se na projekt výroby na 125.000 aneb až do výše 150.000 hl., zdála se býti alternativa druhá správní radě, která vždy opatrně si počínala, krokem velice odvážným a počítáno, že výroba může této výše dosíci, — když průměr stoupání za celou dobu trvání vzat byl za základ — za příznivých okolností tak asi za 10 let! Jak příjemného zklamání dočkala se správní rada v krátké době dvou roků, kde naznačených 150.000 hl. skorem bylo dosáhnuto, načež následovala dvě další léta, po jichž uplynutí výroba výše naznačená daleko byla překročena, takže opětně o rozšiřování veškerých místností se muselo jednati. Než o tom na příslušném místě pojednáme. —

Již tedy v březnu 1891 usneseno objednati třetí kompressor, pro nějž fundamenty byly ve velké strojovně připraveny a jehož proto bylo třeba, aby přikázáno mu bylo chlazení mladiny, protože celého výkonu stávajících dvou kompressorů bylo výhradně pro chlazení sklepů již nezbytno. —

Při stále stoupající výrobě vzrůstaly pivovaru obtíže také tím, že pro spor, stále ještě trvavší, nebylo možno v nové varně vařiti;

---

medailli spolku pivovarnického; k tomu obdržel od sl. měst. rady Smíchovské za upravení slavobrány zlatý pamětní peníz. Sládek p. M. Trnka: stříbrnou medailli spolupracovnickou a zlatou medailli spolku pivovarnického; účetní p. F. Kautský: bronzovou medailli spolupracovnickou a stříbrnou medailli spolku pivovarnického; podsládek p. Frant. Trnka a nadbednář p. Frant. Slavík po bronzové medailli spolupracovnické.

Diplomy obdrželi pp.: Tobiáš Jos., úředník; Otásek Vojtěch, nadsklepní; Škorpil Jan, nadsladovní; Budil Jarolím, vařič; Weiss Emil, spíleční a Lašťovka Frant., výpravčí.

bylo nám tedy velice vítané, že došlo k příznivému vyřízení přípisem městské rady ze dne 4. března 1891 č. 1629 v té míře, že dnem 16. března 1891 počalo se v nové (druhé) varně vařiti, od kteréž doby v obou varnách se pracuje. —

Také kvasíren počátkem jara jevil se nedostatek, následkem čehož upravena byla první hoření kvasírna na umělé chlazení, aby i v létě mohla býti používána. —

Důležito bylo, upraviti řádné spojení půdy nad novou varnou s ostatními skladišti suchého sladu. Objednána tedy od Českomoravské továrny na stroje železná lávka, kterou tato továrna za obnos 1100 zl. r. m. rychle, vkusně a správně provedla.

V měsíci červnu také opětně byly zvětšeny konírny tím, že od bednárny ubrána byla místnost a upravena pro 2 páry koní; tím doplněn stav domácích potahů na 9 párů koní. —

Výstavní výbor hned při udílení povolení k stavbě pavillonu na výstavišti určil, že do měsíce listopadu musí býti prázdné místo opět odevzdáno;* tudíž usnesla se správní rada na tom, aby část našeho pozemku při nábřeží ležící, která byla již staršími stromy osázena, upravena byla pro příští léto co restaurační zahrada a výstavní pavillon aby byl sem přenesen; což se také ještě během doby podzimní vykonalo. —

Valná hromada odbývána byla dne 8. listopadu; v této valné hromadě oznámeno bylo, že výroba stoupla tím rokem opět o 17.000 hl. a že tedy výše 140.200 hl. dosáhla. Sladu muselo tím rokem být 50 vagonů přikoupeno.

Správní rada současně poukázala na nutnost, připravovati rozšíření závodu na výrobnost 200.000 hl. piva. —

---

* Jako často se stává, byla i v tomto případě poslušnost trestána a liknavost odměněna; ti, kdož pavillonů svých z výstavních prostor v král. Oboře neodklidili v určité době, mají je tam do dnes státi a užívají jich při každé příležitosti; závod náš pak, že přesně konal, k čemu byl smlouvou se zemským výborem zavázán, připraven byl za to o možnost v dalších letech ve své budově na výstavišti výrobek svůj obecenstvu podávati; taký je světa a okolností běh! —

Dne 11. listopadu 1891 zesnul v Pánu dlouholetý a vždy vážený a milý člen správní rady, posledně místopředseda její, pan Antonín Cífka. —

V nově ustavené správní radě byl zvolen předsedou opět p. Ant. Peluněk, místopředsedou p. Karel Neureutter a do sboru revisorů nově zvolen p. Frant. Kohout. —

Stoupání výroby, kteréž nutilo k stálému rozšiřování, bylo také příčinou, že byl nedostatek vlastních pozemků stále patrnější a bylo tedy jednáno občasně tu o pozemku parní pekárny, tu o pozemku rodiny Kohoutovy, ano i o koupi sladovny Smíchovské, náležející firmě Klatscher & Löwi. Konečně smlouvou ze dne 22. listopadu 1891 koupen od paromlýnské společnosti pozemek ve výměře 1246·457□° čili 4483·08 m², sáh po 32 zl., a smlouva kupní uložena ve sbírce listin výměrem soudním ze dne 9. prosince 1891 č. 30.356.

Na sklonku roku ještě uznána nedostatečnost dosavadních správních místností, a ustanoveno, odebráním místa od restaurace upraviti byt pro výpravčího, jeho pak byt použiti co síň pro správní radu a revisi. —

1892.

Byl-li rok 1891 rokem velikého úspěchu našeho závodu, byl jím rok 1892 ještě v míře daleko větší; neboť značný prodej v r. 1891 počítán byl na vrub výstavy zemské, za kteroužto putovalo do Prahy na statisíce lidí z celé vlasti, pročež spotřeba piva byla toho roku samozřejmě veliká. Avšak, kdežto každý z velikého toho příboje mimopražanů soudil, že příštím rokem následovati musí ochabnutí i v návštěvě Prahy i v průmyslu a obchodu této hlavy království našeho, nepoznával v skutečnosti pak skorem nikdo, že by značně na obchodu utrpěl. U nás pak, v akcionářském pivovaře na Smíchově, tak se poměry na prospěch náš vyvinuly, že byla r. 1892 výroba ještě daleko větší, než v roce výstavním 1891! Z okolnosti této plyne pak patrný důkaz, že všeobecná přízeň stále více se kloní k výrobku našemu, což jest všem činitelům v závodě opět jen novou pobídkou, věnovati veškerou snahu, píli a péči tomu, aby jen výtečný výrobek obecenstvu byl podáván a tím přízeň jeho aby byla nejen utužena, ale pokud ještě možno, stále rozšířena! —

Následkem tak značného stoupání výroby usneseno již v lednu, aby na pozemku od paromlýnské společnosti koupeném stavěny byly kvasírny a sklepy jakož i sladovna, a byly tedy návrhy plánů objednány. —

Dne 5. ledna 1892 provedena byla organisace úřednictva, při čemž ustanoven byl p. Josef Tobiáš pokladníkem a pp. Jan Šrámek a Frant. Sekyrka úředníky. —

Aby z vlastní zkušenosti nabyl závod přesvědčení o topení inženýra Machovského, jehož zařízení ovšem již bylo se všech stran chváleno, nejen co úsporné, ale i co kouř stravující, usneseno při jednom hvozdu toto topení zaříditi. —

V únoru zadáno bylo staviteli p. A. Malinovi provedení řádného ohrazení zahrady i ostatních pozemků, jakož i provedení a upravení pavillonu; do zahrady i do pavillonu zavedeno elektrické osvětlení a zahradní restaurace odevzdána domácímu restaurateuru p. Ant. Bradáčovi. —

Dne 23. března 1892 odbývána byla schůze správní rady v nově upravené zasedací síni. Místopředseda p. Ant. Neureutter poukázal k rozkvětu závodu zejména v době posledních let za předsednictví pana Ant. Peluňka; správní rada tedy jemu na počest ozdobila tuto síň podobiznou nyní čtvrtého svého milého předsedy, začež pan předseda Peluněk vřelými slovy poděkoval.

Dne 19. dubna zemřel úředník p. Jan Šrámek; na to přijat byl dne 4. května p. Boh. Rejf co komptoirista. —

Dnem 11. května 1892 otevřena zahradní restaurace, kteráž pak po celé léto těšila se tak veliké návštěvě, že místnosti její při každém pěkném dni nestačily návalu hostů. —

Až dosud používán byl, jak při roce 1872 vypsáno jest, po dvacet let sklep č. IX. ve svých nízkých rozměrech pouze k ukládání ledu pro nahodilou potřebu; bylo tedy velice vítáno, že vyložením nového plánu polohy města Smíchova zrušen byl projekt ulice v místech, kde se tento nízký a skorem bezúčelný sklep nalézal, načež usneseno, aby byl sbourán a velký sklep na témž místě postaven. Překlenutí provedeno do travers na čtyřech vysokých litých sloupech podle plánů, shotovených p. Jos. Píseckým ryt. z Kranichsfeldu, a provedena tato stavba poměrně malým nákladem smíchovským stavitelem p. Ant. Malinou.

Jelikož stáčení ležáku do lahví vyžadovalo veliké režie, zvýšena cena od 1. června ze 12 na 13 kr. r. m. za láhev.

Úsporné a kouř stravující topení inženýra Machovkého, zavedené u jednoho hvozdu na zkoušku, tak se osvědčilo, že usneseno bylo také u druhých dvou hvozdů stejné topení zaříditi.

Že tak jen k výhodě sousedstva jsme učinili, tomu na svědectví slouží vysvědčení, kterého se nám dostalo od veškerých sousedních pp. majitelů domů. —

Během léta nutno bylo opět rozmnožiti domácí potahy a zvětšena opětně koňská stáje, takže upravena jest na 12 párů koní. --

Z příčiny, že toho rozsáhlost závodu již dávno vyžadovala, ustanoven byl p. Frt. Trnka, syn sládka p. M. Trnky a dosavadní podstarší zde, podsládkem. —

Vypracování plánů na nové stavby protáhlo se od jara tak dlouho, že teprvé dne 12. října 1892 podána mohla býti žádost za stavební a živnostenské povolení k stavbě sladovny, sklepů a strojovny; protože však ve správní radě počalo se jednati mezi tím o koupi dalších pozemků, an obchod stále se vzmáhal a stávalo obavy, že by za krátko nebylo pak vůbec žádných pozemků v sousedství pivovaru více na prodej, nebylo ve věcech stavby ničeho více konáno a obšírnější zprávy o stavbě i o koupi dalších pozemků nalezne čtoucí ve vypsání udajů r. 1893.

Valná hromada odbývána byla dne 6. listopadu 1892. Výroba roku tohoto vystoupila opět o 31.900 hl., tedy až do výše 172.000 hektolitrů; sladu tím rokem koupeno 96 vagonů.

Do správní rady zvolen byl dosavadní revisor p. prof. Karel Duchek; do revise nově p. Karel Dimmer ml.

Ve valné hromadě této podala správní rada obšírné objasnění o stálém stoupání výroby a o stále a utěšeně se vzmáhající oblíbenosti našeho výrobku, následkem čehož nutno jest pozemky přikoupiti, sladovnu, sklepy a strojovny ano i v brzku třetí varnu postaviti a tak závod na stupni možnosti dostatečné výroby dobrého a vyleželého piva postaviti. K témuž cíli třeba též k dosažení prostředků aspoň 681 nových akcií za zvýšenou cenu vydati. —

Valná hromada uznávajíc snahu správní rady za odůvodněnou a vedení její za správné, povolila jí veškery tyto požadavky.

V listopadu jmenován byl dosavadní komptoirista p. B. Rejf úředníkem. —

K docílení dostatečného množství teplé vody pro potřeby závodu objednán byl u firmy F. Ringhoffer druhý velký trubkový předhřívač. —

Kvasírny z r. 1893.

1893.

Veliký úspěch, jakého docíleno bylo během obchodního r. 1892, mocně poukazoval k tomu, že s rozšiřováním závodu nedá se více otáleti. Správní rada v plné míře uznala toho potřebu a majíc povolení poslední valné hromady, nejprvé vzala v úradu opatření pozemků, jichž v brzku získati bylo na čase již proto, že nebylo v sousedství pivovaru nikde více jiných pozemků nežli těch, které náležely z části společnosti paromlýnské a z části stavební bance. Správní rada zahájila bezodkladně jednání s oběma výše naznačenými korporacemi.

Dnem 1. ledna 1893 převzat byl ústav telefonní v Praze do správy státu.

Dne 11. ledna 1893 schválena byla správní radou koupě pozemků, jak od paromlýnské společnosti, tak od stavební banky, v celkové výměře 10.200 čtverečných metrů za úhrnnou cenu 102.928 zl. 84 kr. r. m.

Obě smlouvy datované 30. ledna 1893 vloženy jsou dle výměrů c. k. okresního soudu na Smíchově ze dne 6. února 1893 a sice prvější pod číslem 3162 na pozemky č. kat. 71 a č. kat. 72—1 ve vložce č. 794 a při druhém pod č. 3161 na č. kat. 68—7 ve vložce knihovní č. 852—3.

U vyličování udajů v průběhu r. 1892 uvedeno bylo, že dne 12. října podána byla žádost za povolení ku stavbě sladovny, sklepů a strojovny; živnostenské povolení k těmto stavbám došlo počátkem ledna; avšak přikoupením nových rozsáhlých pozemků bylo nutno veškery projekty na budoucí zvětšování přepracovati.

Velikou překážkou byla projektovaná ulice, která měla vésti od hlavní třídy středem nově koupených pozemků k hořejšímu nábřeží, i ustanoveno, o zrušení této ulice se vynasnažovati.

Počínaje dnem 1. dubna 1893 byl v druhé varně zvýšen var na 125 hl. K tomu cíli pořízen byl od továrny Ringhofferovy nový (sedmý) chladící stok.

Dne 5. dubna podal dosavadní dlouholetý člen správní rady p. JUDr. Ad. Skopec pro stálou churavost resignaci. Správní rada poděkovala zvláštním přípisem tomuto dlouholetému spolučlenu za dosavadní působení.

Aby odpomoženo bylo nedostatku bytů pro dělnictvo, usneseno postaviti nad sklepem č. 3. byt pro podsládka a nad tím velkou jídelnu pro sladovníky; plány sdělal p. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu a stavba zadána byla staviteli p. A. Malinovi za 5332 zl. r. m.

V měsíci dubnu objednány nové plány na stavbu strojovny, kotelny, tří sklepů a nad nimi tří kvasíren; současně ustanoveno, do nových sklepů opět zaříditi chlazení dle systemu Linde-ova.

S obcí Smíchovskou ujednáno, že jí bude zaplacena náhrada 8794 zl. 19 kr., když by střední část projekt. ulice byla vypuštěna. Smlouva o tom jest datovaná 12. května 1893.

Smlouvou ze dne 11. června 1893 postoupil Smíchovské obci akcionářský pivovar na Smíchově pozemky pro upravení ulice Mostecké a ulice od téže k nábřeží projektované, což bylo dle výměru c. k. okr. soudu na Smíchově ze dne 7. října 1893 č. 25.821 ve sbírce listin poznamenáno.

Směnnou smlouvou ze dne 15. června 1893 přenechal akcionářský pivovar na Smíchově od pozemku parc. č. kat. 71/1 dílec pozemku české bance pro nemovitosti, začež nabyl dílce pozemků č. kat. 68/8: smlouva o této změně jest dle výměru c. k. okr. soudu ze dne 26. června 1893 č. 16.341 ve sbírce listin zaznamenána.

Stavba sklepů, kvasíren, strojovny a kotelny nově projektovaná rozpočtena byla na 76.067 zl. 70 kr. a zadána byla dne

2. června 1893 stavitelům pp. Jechenthalovi a Hněvkovskému; náklad na stroje rozpočten byl na 73.063 zl. a dodání svěřeno firmě F. Ringhoffer.

Vedle zmocnění valné hromady ze dne 5. listopadu 1892 náleželo správní radě vydati 681 nových akcií a správní rada uznala dobu právě přišlou za nejvýhodnější; ustanoveny tedy dny od 2. až do 10. června k upisování. Na 5 starých akcií dána 1 nová a na 1 starou $^1/_5$ nové akcie; kurs pak ustanoven na 400 zl. za jednu akcii znějící na 200 zl. r. m. —

Od akcionářů upsáno bylo po 400 zl. r. m. 544 celých a 216 pětin akcií; zbytek pak $93^4/_5$ akcie prodán byl cestou offertní za cenu 700 zl. až 703 zl. r. m.; tím vytěženo vydáním nových akcií ažia 164.573 zl. 40 kr. r. m.

Dne 27. července 1893 ustanoven byl ve službě co příruční úředník p. Frant. Peluněk. —

V měsíci září bylo ustanoveno, postaviti nad sklepem č. X. vedle nových kvasíren nové místnosti pro sprchové stroje na chlazení mladiny.

V tomtéž měsíci a sice od 1. do 28. odbývána byla ve veškerých restauračních místnostech v I. patře národopisná výstava.

Valná hromada odbývána byla dne 5. listopadu. Výroba dostoupila výše 200.150 hl. Výtěžek obchodní jakož i ažio z akcií byly zdrojem, z něhož doplněn obchodní kapitál na 200.000 zl. a reservní fond na 375.000 zl. r. m. Na místě vystouplého p. Dra. Skopce zvolen do správní rady revisor p. Fr. Kohout a na jeho místo do revise ředitel zemské banky p. Frt. Procházka. Správní rada oznámila valné hromadě, že příštím letem nutno již jest postaviti novou sladovnu, jelikož letošním rokem bylo již 139 vagonů sladu koupeno; taktéž zařízena bude co nejdříve třetí varna. —

Dne 8. listopadu zvolen pro příští obch. rok předsedou opět p. Ant. Peluněk a místopředsedou opět p. Karel Neureutter.

* * *

Několik slov ještě dodáno budiž, pokud se týče poměrů národohospodářských, zejména s ohledem, jak působily na stav pivovarnický v naší zemi.

Kdežto v roce 1869 byl běžný úrok 5 ze sta za každý obnos, snížena pozvolna míra úroková tak, že v r. 1893 platily spořitelny pouze $3^1/_2$, ano za velké obnosy i jen 3 ze sta.

Kapitál tedy valně zlacinél. —

Konsumce piva roste rok od roku, a pivo razí sobě cestu do všech končin světa; kde pivo jen málo známo bylo, aniž by k denní potřebě náleželo, na Rusi, ve státech Balkanských, ve Francii, i ve státech zámořských zmahá se konsumce piva a tím zakládání stále nových pivovarů; tím více v Rakousko-Uhersku a najmě v Čechách znáti jest vzrůstání průmyslu pivovarského.

Od r. 1880 do r. 1893 vzrostla v Rakousku daň z piva ze 24 na 30 millionů, tedy o celou pětinu. —

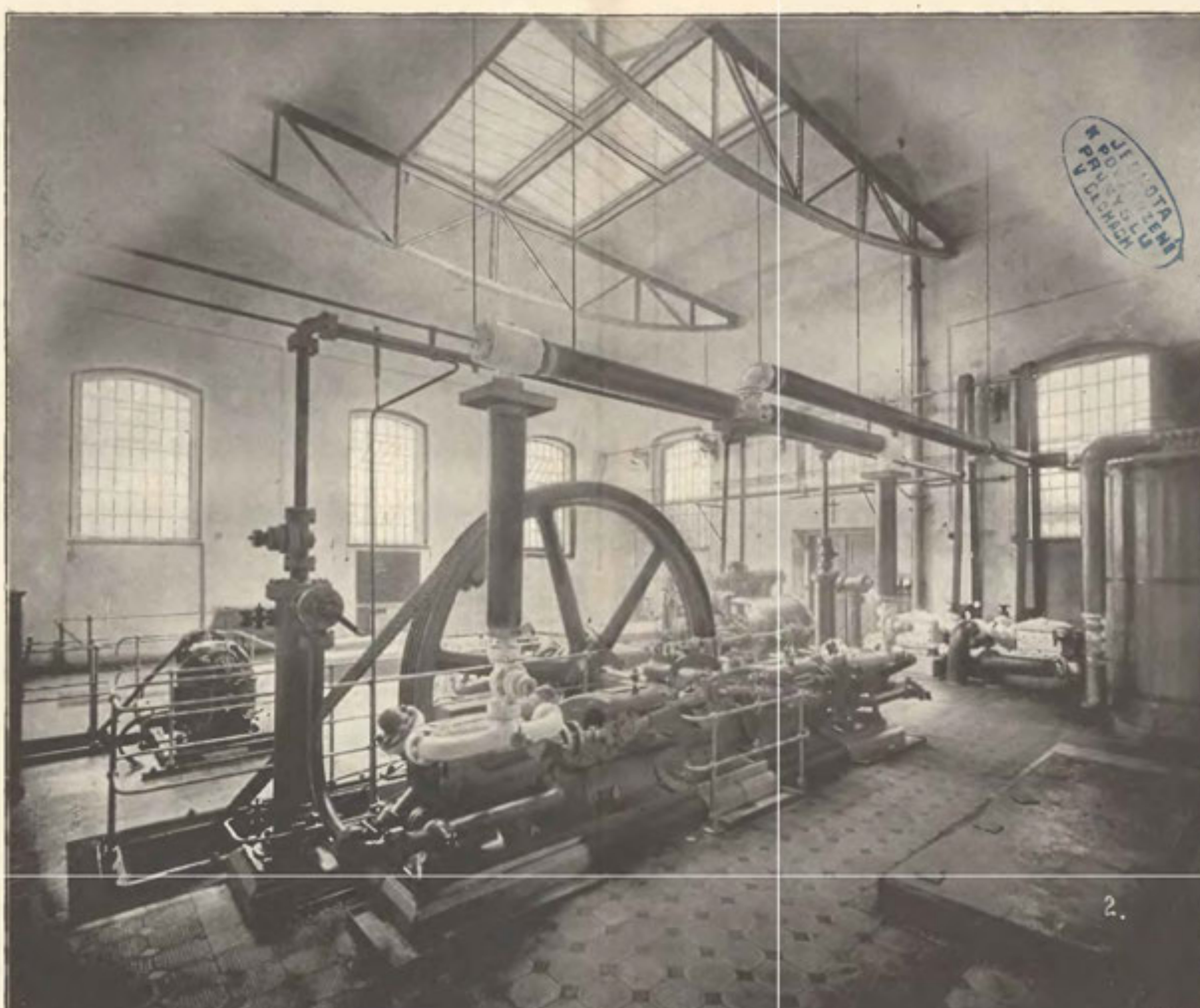
Tedy jednak zlevnění peněz a jednak vzrůstající konsumce piva byly důvody dosti závažnými, že pomýšleno a také přikročeno na různých místech v Čechách tu ku rekonstrukci, tu ku novostavbě pivovaru.

K výše uvedeným dvěma důvodům přidružil se ještě třetí, a sice ten, že viděti bylo, jak velkých úspěchů závod náš docílil.

Není tedy divu, že v Praze mluvilo se stále o nových pivovarech, jež měly býti brzy v Karlíně, brzy na Žižkově, neb na Smíchově, opět zase na Král. Vinohradech zbudovány.

Však pouze poslednější přišel k uskutečnění; ustavilať se totiž na Král. Vinohradech akciová společnost, která v létě r. 1893 počala se stavbou závodu pod firmou: »Měšťanský pivovar na Král. Vinohradech.«

Okolnost tato, spadající věcně do pamětí našeho závodu, budiž tedy tuto správně zaznamenána. —

Strojovna, třetí, z r. 1894.

1894.

Přikoupením nových pozemků pozdrželo se přikročení k potřebným stavbám, nyní však objednány již plán a rozpočty jak na sladovnu tak třetí varnu a to od firem F. Ringhoffer a Jos. Písecký na Smíchově. —

Ve schůzi správní rady ze dne 17. ledna 1894 rozmnožen byl kancelářský personál přijmutím p. Boh. Welze a p. Vil. Haunera.

Dne 14. února 1894 zadána byla stavba nové sladovny Smíchovskému staviteli panu Josefu Bečkovi; rozpočtena byla na 199.905 zl. r. m.

Dne 14. března usneseno bylo, sestaviti popis událostí v našem závodě, jelikož šťastný průběh prvních 25 let trvání tohoto závodu přiměřené oslavy zasluhuje.

Dne 21. března přijat za účtarního úředníka p. Theodor Greif.

Dne 9. dubna odbývána byla komisse stavební, živnostenská i vodní za příčinou podaných žádostí za povolení ku stavbám sladovny i třetí varny.

Při této komissi uloženo bylo nám též, zaříditi usazovací jámy pro vody splachovací.

Touže dobou přihlásila správní rada své příspěvky k fondu garančnímu i installačnímu ku projektované na r. 1895 národopisné výstavě československé v Praze.

Dne 14. dubna došlo stavební povolení a již dne 16. téhož měsíce započal stavitel pan Bečka pracemi na staveništi sladovny. —

Dne 2. května zadáno bylo dodání strojů do třetí varny firmě F. Ringhoffer a do nové sladovny firmám J. Kohout a F. Ringhoffer. Mimo to zadáno Smíchovskému staviteli panu Al. Elhenickému: Stavba usazovací jimky, stavba obytného domu na terasse sklepů I. a II.: upravení nové místnosti pro mytí sudů a upravení třetí varny použitím dosavadního obytného domu ve dvoře. Tyto náklady stavební vypočteny na 26.000 zl. r. m. Dohled na stavbu sladovny zadán Smíchovskému staviteli panu A. Malinovi; dohled na ostatní stavby vykonával ochotně člen spr. rady pan Jos. Písecký, rytíř z Kranichsfeldu. —

Již po dobu skorem celého roku znáti byla nervosní churavost na dosavadním účetním p. F. Kautským a dána mu byla za tou příčinou již v březnu delší dosud trvající dovolená.

Jelikož stav zdraví jeho, žel Bohu, se nezlepšil a dožádané lékařské svědectví potřebnou naději na včasné uzdravení a na bezpečnou možnost intensivní duševní práci v rozsáhlém rozměru opět se věnovati neposkytovalo, na druhé pak straně důležité místo účetního nemohlo zůstati uprázdněno a práce stará i nová se hromadila, nezbývalo správní radě než po usnesení se svazek služební rozvázati, při čemž panu F. Kautskýmu za téměř dvacet let trvavší poctivé a vydatné služby správní rada vyslovila své plné uznání i svůj nelíčený dík. —

Ohledně národopisné výstavy 1895 bylo v téže schůzi ustanoveno, postaviti tam opět náš vlastní z výstavy 1891 pocházející pavillon a zahájeno jednání s výstavním výborem stran ustanovení místa. —

Současně objednány od firmy F. Ringhoffer dva nové chladníky, č. VIII. a IX. a potřebná k tomu stavba zadána panu A. Elhenickému.

Schůze správní rady dne 22. května měla ráz domácně-slavnostní; ve dnech právě prošlých jmenovalo zastupitelstvo města zdejšího pana Antonína Peluňka, okresního starostu a purkmistrova náměstka na Smíchově pro jeho dlouholetou záslužnou činnost svým čestným měšťanem. Správní rada právem sdílela tuto velikou poctu svého milého a zasloužilého předsedy a

vážený místopředseda správní rady pan int. K. Neureutter dal ve schůzi těmto citům správní rady přiměřeným oslovením příslušný výraz. —

Pan Theodor Greif ustanoven byl v této schůzi účetním závodu a z příčiny stále rostoucí hospodářské agendy v závodě jmenován úředník p. Frant. Peluněk hospodářským správcem. —

Jaro i léto roku 1894 bylo značně vlhké, i byla úroda zejména pícních rostlin veliká.

Z té příčiny ochabnul prodej čerstvého mláta značně a poněvadž současně opět výroba piva byla stále větší a čerstvé mláto se hromadilo, usneseno počátkem srpna zvětšiti sušárnu a k tomu cíli postaviti druhý stroj však systému novějšího, zvaného »Otto«. —

Dne 14. srpna 1894 byla v »Měšťanském pivovaru na Král. Vinohradech« první várka.

Ku konci srpna ustanovila správní rada, aby konány byly práce připravné ku stavbě nové konírny velké, nové bednárny a pro případ potřeby též ku stavbě tří sklepů a tří kvasíren.

V měsíci září, když byla stavba sladovny nové dospěla až k rovnosti, zadány ještě menší práce pro tutéž; jelikož bylo v tomto roce koupeno již 234 vagonů sladu, jest k přání, aby sladovna tato co nejdříve mohla býti svému účelu odevzdána.

Obchodní rok schylující se ku konci nepodává za příčinou loňských drahých surovin naději na výtěžek, který by se rovnal loňskému; však opět letošní úroda jest v ječmeni a chmeli tak skvělá, jaká již po mnoha let nebyla. —

Doslov.

Popsání událostí prvních dvaceti pěti let jest u konce.

Pamětníkům nebylo tím pověděno ovšem nic nového; avšak budoucím, zvláště těm, jimž bude se starati o další rozkvět závodu, sloužiž vypsání toto k pobídce a příkladu, aby se stejnou pílí pracovali ku dalšímu povznesení podniku společenského.

Nechť nikdy nespustí z paměti, že vedle všestranné obchodní správnosti souběžně jíti musí vytrvalá snaha obecenstvu poctivě sloužiti; tyto dvě nejdůležitější vlastnosti odměňuje obecenstvo svojí důvěrou a přízní a jimi jedině může se vyšinouti závod, jako vyšinul se Akcionářský pivovar na Smíchově a sice tou měrou, že úspěchy jeho zavdaly podnět k zakládání nových závodů téhož druhu.

Nechť ti, jimž v dalších dvaceti pěti letech svěřeno bude řízení závodu, se stejným uspokojením hledí zpět na své působení, nechť i jim jest souzeno, aby s plným sebevědomím a s dokonalým zadostučiněním mohli podávati správu stejně radostnou, jako jest tato.

Provázejiž je po celou tu dobu a posilňujiž je v té snaze — vždy a ve všem dobrém — nás všech upřímné, srdečné a vždy osvědčené

Dej Bůh štěstí!

Pořad valných hromad

jakož i sestavení správní rady pro každý následující obchodní rok.

Valná hromada	Správní rada
1. 8. a 19. září 1869.	*Předs.* Dr. Karel Seeling. *Místopředs.* P. M. Fišer. V. Czampula. Jos. Hromádka. Dr. J. Sametz. Jan Kohout. Jos. Suchý. Vil. Pick. *Rev.* H. Weiner, V. Zeyer, V. Skrýba.
2. 20. listopadu 1870.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* P. M. Fišer. V. Czampula. Jos. Hromádka. Dr. J. Sametz. Jan Kohout. Ant. Cífka. Vil. Pick. *Rev.* V. Skrýba, Jos. Kadrlatý, Frt. Kroupa.
11. prosince 1870.	Mimoř. valná hromada za příčinou výpůjčky.
3. 19. listopadu 1871.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* P. M. Fišer. V. Czampula. Jos. Hromádka. Dr. J. Sametz. Jan Kohout. Ant. Cífka. Václ. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. *Rev.* V. Skrýba, Jos. Kadrlatý, Jos. Novotný.
4. 12. listopadu 1872.	Titéž.

Valná hromada	Správní rada
5. 23. listopadu 1873.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* J. Kohout. V. Czampula. Jos. Hromádka. Dr. J. Sametz. Václ. Písecký ryt. Ant. Cífka. z Kranichsfeldu. *Rev.* V. Skrýba, Jos. Kadrlatý, Tomáš Novotný.
6. 22. listopadu 1874.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* J. Kohout. V. Czampula. Jos. Hromádka. Dr. J. Sametz. Václ. Písecký ryt. Ant. Cífka. z Kranichsfeldu. Tomáš Novotný. *Rev.* Jos. Kadrlatý, Dr. Ad. Skopec.
7. 14. listopadu 1875.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* J. Kohout. V. Czampula. Jos. Hromádka. Dr. J. Sametz. Václ. Písecký ryt. Ant. Cífka. z Kranichsfeldu. Frant. Dvorský. *Rev.* Jos. Kadrlatý, Dr. Ad. Skopec, Jos. Mazanec.
8. 12. listopadu 1876.	Titéž.
9. 25. listopadu 1877.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* J. Kohout. V. Czampula. Václ. Písecký ryt. Dr. J. Sametz. z Kranichsfeldu. Ant. Cífka. Frant. Dvorský. Ant. Peluněk. *Rev.* Dr. Ad. Skopec, Jos. Mazanec, prof. Karel Duchek.

Valná hromada	Správní rada
10. 10. listopadu 1878.	*Předs.* Dr. K. Seeling. *Místopředs.* J. Kohout. V. Czampula. Václ. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. J. Sametz. Ant. Peluněk. Ant. Cífka. Karel Neureutter. *Rev.* Dr. Skopec, Jos. Mazanec, Karel Duchek.
11. 9. listopadu 1879.	Titéž.
30. listopadu 1879.	Mimoř. valná hromada; přepracování stanov.
12. 14. listopadu 1880.	*Předs.* Jan Kohout. *Místopředs.* Dr. J. Sametz. V. Czampula. Ant. Peluněk. Ant. Cífka. K. Neureutter. Václ. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. Ad. Skopec. *Rev.* Jos. Mazanec, K. Duchek, Dr. Jan Vlček.
13. 13. listopadu 1881.	Titéž.
14. 12. listopadu 1882.	Titéž.
15. 11. listopadu 1883.	*Předs.* Jan Kohout. *Místopředs.* Dr. J. Sametz. V. Czampula. Ant. Peluněk. Ant. Cífka. K. Neureutter. Josef Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. Ad. Skopec. *Rev.* Jos. Mazanec, K. Duchek, Dr. J. Vlček.

Valná hromada	Správní rada
16. 9. listopadu 1884.	*Předs.* Dr. J. Sametz. *Místopředs.* Ant. Peluněk. V. Czampula. Ant. Cífka. K. Neureutter. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. Ad. Skopec. Karel Burian. *Rev.* Jos. Mazanec, K. Duchek, Dr. J. Vlček.
17. 15. listopadu 1885.	Titéž.
18. 7. listopadu 1886.	Titéž.
19. 11. listopadu 1887.	*Předs.* Dr. J. Sametz. *Místopředs.* Ant. Peluněk. V. Czampula. Ant. Cífka. K. Neureutter. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. Ad. Skopec. Vil. Hauner. *Rev.* Jos. Mazanec, K. Duchek, Dr. J. Vlček.
20. 11. listopadu 1888.	Titéž.
21. 10. listopadu 1889.	Titéž.
25. března 1890.	Mimoř. valná hromada; schválení výpůjčky.
22. 9. listopadu 1890.	*Předs.* Ant. Peluněk. *Místopředs.* Ant. Cífka. V. Czampula. K. Neureutter. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Vil. Hauner. Dr. Ad. Skopec. Dr. J. Vlček. *Rev.* Jos. Mazanec, prof. K. Duchek.

Valná hromada	Správní rada
23. 8. listopadu 1891.	*Předs.* Ant. Peluněk. *Místopředs.* K. Neureutter. V. Czampula. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. Ad. Skopec. Vil. Hauner. Dr. J. Vlček. *Rev.* Jos. Mazanec, prof. Duchek, Frant. Kohout.
24. 6. listopadu 1892.	*Předs.* Ant. Peluněk. *Místopředs.* K. Neureutter. V. Czampula. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Dr. Ad. Skopec. Vil. Hauner. Dr. J. Vlček. Prof. K. Duchek. *Rev.* Jos. Mazanec, F. Kohout, K. Dimmer ml.
25. 5. listopadu 1893.	*Předs.* Ant. Peluněk. *Místopředs.* K. Neureutter. V. Czampula. Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu. Vil. Hauner. Dr. J. Vlček. Prof. K. Duchek. Frt. Kohout. *Rev.* Jos. Mazanec, K. Dimmer ml., Frt. Procházka.

Správa.

Vedení celého závodu a jeho veškerých záležitostí odevzdáno jest dle stanov spolkových valnou hromadou

správni radě

pozůstávající z osmi členů, t. č. takto sestavené:

Předseda: pan Ant. Peluněk.
Místopředseda: pan Karel Neureutter.
Členové: pan Václav Czampula.
» prof. Karel Duchek.
» Vilém Hauner.
» Frant. Kohout.
» Jos. Písecký ryt. z Kranichsfeldu.
» JUDr. Jan Vlček.

Sbor revisorů

přihlíží ku správnosti veškerých účtů, knih, zásob a veškerého konání vůbec a účastní se poradným hlasem schůzí správní rady.

Členy jsou t. č.: pan Karel Dimmer ml.
» Jos. Mazanec.
» Frt. Procházka.

Správní rada společně s revisory koná každý týden pravidelně a dle potřeby i mimořádné schůze, v nichž o veškerých potřebách závodu se radí a usnáší; každý týden pak má střídavě vždy jeden člen správní rady dohled v závodě. —

V mezích správní radou určených obstarávají výkonné

řízení závodu:

Frant. Hejtmánek, ředitel,	Michael Trnka, vrchní sládek.

jimž po boku stojí

úřednický a technický personal:

Theodor Greif, účetní.	Frant. Trnka, podsládek.
Josef Tobiáš, pokladník.	Vojt. Otásek, nadsklepní.
	Emil Weiss, spílečný.
Frant. Sekyrka, pokladní úředník.	Jan Škorpil, nadsladovní.
	Jar. Budil, první vařič.
Frant. Peluněk, hospodářský správce.	Josef Paspa, vařič.
	Vojt. Kotěšovec, vařič.
Boh. Rejf, účtární úředník.	Ot. Končelík, vařič.
	Frt. Slavík, mistr bednářský.
	Frt. Lašťovka, výpravčí.
Úředníci:	Mat. Lokay, strojník.
Boh. Welz,	Václ. Dvořáček, strojník.
Vil. Hauner,	Jos. Dvořák, první topič.

V závodě zaměstnáno jest přibližně:

A. Sladovníků: ve sladovnách 40,
ve varnách 20,
na chladníkách 6,
ve spilkách 16,
ve sklepích 24,
při různé práci 10, celkem 116 sladovníků.

B. Bednářů: u mistra 20,
v pomocné práci též 20.

C. Jiných: 8 podstrojníků a hlídačů strojů, 4 topiči, 3 popeláři, 5 mazačů strojů, 2 vrátní, 2 ponocní, 1 šafář, 12 kočí, 3 zedníci, 3 různí řemeslníci, 25 nádenníků. —

Průvodce závodem.

Vstup do závodu jest správní radou ochotně každému povolen, když o tom příslušným způsobem učiní oznámení, a obdrží každý navštěvovatel průvodčího buď z personalu technického neb administrativního, jehož jest třeba, nejen aby vysvětlil veškery stroje a jich působení, ale i aby ve velikém množství místností vzat byl systematický pochod.

Než i oněm, kdož nemohou navštíviti závod náš, podati chceme tuto malý popis celého závodu, aby sobě aspoň přibližně zobraziti mohli rozsah závodu a jeho zařízení.

Popis náš bude stručný a věcný, neboť neuznáváme za místné líčiti nad potřebu; v úspěchu našeho závodu, v rychlém postupu výroby a bezpříkladně rostoucí oblibě našeho výrobku zříti lze nejlépe hodnotu a tato zakládá se na zavedených u nás racionelních výkonech, starostlivé čistotě a volbě výtečných surovin, správném vedení i pečlivém šetření přání odběratelů i konsumentů, slovem ***na plné reelnosti jak administrativní, tak technické,*** což na našem závodě každý k našemu plnému vděku, uspokojení i chloubě plně uznává a oceňuje. —

Čím se pivovar náš honositi nemůže, jest jakési velikolepé založení původní, veliká nádvoří, symetrické rozložení staveb atd.; toho ovšem u nás není.

Avšak jest v tom potěšitelný příznak.

Nálézáme velmi často, že původně velikolepě založené závody nedospěly za dlouhá léta k tomu, aby založení své využitkovaly

a opět ony závody, jichž začátky byly skrovné, stálými přístavbami staly se velezávody. Buďmež tedy s těmito poměry spokojeni, jako s nimi spokojeny jsou velezávody v Mnichově, v Plzni, ve Vídni a jinde. —

Z těch příčin nelze tudíž místně popisovati závod, nýbrž dle výkonů, a popsání jednotlivých prací provedeme již se vzhledem k stavbám nejnovějším, tedy jaký závod jest v době, kdy spisek ten dostane se na veřejnost, totiž od počátku kampaně 1894/5. —

Pro přijímání ***ječmene*** zařízeny jsou ve sladovnách tři strojové výtahy o dvou stolicích a mimo to kapsové elevatory. Ječmen se čistí a třídí na zvláštních strojích, načež se na železných vozíkách dováží aneb šnekovým transportem dopravuje ku 13 železným nádůvníkům, z nichž rozděluje se na 8 ***humen;*** na těchto jest stále 1300 hl. ječmene v práci, celkem lze spracovati čili sesladovati za jednu kampani 500 vagonů ječmene.

Na pěti ***hvozdech*** dvojitých suší se vyrobený slad, čistí opět na zvláštních strojích a dopravuje na velké hromady. Jelikož jen ze starého sladu se vaří, musí býti nejmenší zásoba hotového sladu stále na půdách, aspoň 150 vagonů.

Tři parní válcové šrotovníky připravují pro tři ***varny*** sladovou tluč.

Ve staré varně v dvojím zařízení po 100 hl. lze vyrobiti denně 4 várky, ve dvou druhých varnách o 125 hl. po 3 várkách; celkem lze tedy denně uvařiti 1150 hektolitrů piva. —

Uvařená mladina vyžene se třemi odstředivými čerpadly na 9 kovových chladících stoků, z nichž stéká a na ***4 sprchových chladičích*** ledově studenou vodou se ochlazuje, načež pak do kvasíren k účelu kvasení se přivádí.

V šesti ***kvasírnách*** stojí 400 kvasných kádí po 30 hl. objemu, z nichž pivo po vykvasení se svádí do zásobníku a z téhož parními čerpadly na sudy do skladních sklepů rozděluje; ***skladních sklepů*** jest toho času 15 a pojme každý 2000 až i 4000 hektolitrů piva, kteréž uloženo jest v sudech o 30 až 60 hektolitrech spočívajících na železných kantnýřích.

Veškery kvasírny i sklepy jsou čistě cementovány, osvětleny jsou elektricky a udržují se stále při náležitě studené temperatuře pomocí strojů ledových.

Tyto stroje pracují pěti kompressory a sice vydatností, která rovná se spotřebě 3125 kg. ledu za hodinu.

Vyleželé pivo dopravuje se ***dvěma parními vytahovadly*** ze sklepů a ***16 spřežení koní*** rozváží jej do Prahy, předměstí a na dráhy.

Nejobyčejnější dopravní sud v Praze je dvouhektolitr.

Prošedše takto jednotlivé práce při výrobě a prodeji piva, zmíníme se ještě o síle, hmotách a některých podrobnostech.

V závodě pracují tyto parní stroje:

1 stroj (comp.)	o	120	koňských	silách.
1 » (compannd.) . . .	o	80	»	»
1 »	o	35	»	»
1 »	o	25	»	»
5 strojů	o	8 až 12	»	»
3 parní napálečky.				

Potřebu páry opatřují ***4 parní kotle*** system Fairbairn, každý o 150 m² topné plochy.

Voda pro napájení parních kotlů kupuje se říčná od obce Smíchovské.

Voda k vaření čerpá se z vlastní studně a rozvádí do tří váren: taktéž voda k namáčení ječmene a různému mytí, jakož i ona, kterouž potřebují stroje ledové, čerpá se z dalších dvou vlastních studní.

Veškeré ***množství vody*** ve vlastních studních čerpané obnáší 25.000 hektolitrů za 24 hodin; nejvíce jí třeba jest k ochlazování ammoniaku při strojích ledových a při kondensaci parních strojů.

Chlazení sklepů, jíž na jiném místě popsané, děje se pomocí rourovodů; rourovody tyto mají celkem délku 18.530 metrů, čili osmnáct a půl kilometrů. —

Mláto prodává se buď čerstvé aneb se suší na zvláštním stroji; sušené mláto vyváží se ponejvíce do Německa; zde nalézá dosud málo odbytu. —

Při letošní výrobě (250.000 hektol.) spotřeboval závod 650 vagonů ***ječmene*** čili 65.000 metr. centů, dále 1000 metr. centů ***chmele*** a 900 vagonů hnědého ***uhlí,*** jejž stráví devatenáctero topení se 13 vysokými komíny.

Osvětlování celého závodu děje se 8 obloukovými a 500 žárovými lampami, jimž slouží dva dynamoelektrické stroje.

Veškeré potřebné nádoby sudové výrábějí se ve vlastní dílně.

Přehled výroby.

Obchodní rok 1871 (pět měsíců)	9.648	hektol.	piva.
» » 1872	31.776	»	»
» » 1873	61.308	»	»
» » 1874	72.096	»	»
» » 1875	72.480	»	»
» » 1876	76.216	»	»
» » 1877	56.975	»	»
» » 1878	57.925	»	»
» » 1879	67.900	»	»
» » 1880	70.300	»	»
» » 1881	81.500	»	»
» » 1882	82.300	»	»
» » 1883	80.000	»	»
» » 1884	86.000	»	»
» » 1885	90.000	»	»
» » 1886	91.000	»	»
» » 1887	91.100	»	»
» » 1888	98.000	»	»
» » 1889	110.000	»	»
» » 1890	123.400	»	»
» » 1891	140.200	»	»
» » 1892	172.000	»	»
» » 1893	200.150	»	»
» » 1894	250.000	»	»
Celkem	2,272.274	hektol.	piva.

Na to spotřebováno ječmene za	5,500.000	zlatých r. m.
chmele »	2,600.000	» »
a zaplaceno daní	4,588.663	zl. 90 kr. r. m.

Vyznamenání.

Výrobek akcionář. pivovaru na Smíchově, všeobecně uznaný, došel také na všech výstavách, jichž byl účasten, zaslouženého ocenění a vyznamenán byl vždy prvními cenami. Staloť se tak v létech *1871, 1872, 1875, 1877, 1881, 1883, 1885, 1891, 1893* a *1894*.

Na všeobecné

zemské jubilejní výstavě v Praze 1891

obdržel akcionářský pivovar na Smíchově

první výstavní cenu, čestný diplom

a k tomu

zlatou medailli

Spolku pro průmysl pivovarnický v král. Českém.

CENA AKCIÍ

akcionářského pivovaru na Smíchově

v soukromém prodeji.

(Správní rada dosud uvedení akcií na bursu neustanovila.)

Rok	zl. r. m.	Rok	zl. r. m.
1869	200·—	1882	150·—
1870	200·—	1883	150·—
1871	200·—	1884	150·—
1872	200·—	1885	180·— až 200·—
1873	200·—	1886	225.—
1874	225·—	1887	250·—
1875	225·—	1888	300·—
1876	200·—	1889	325·—
1877	150·—, 100·—, 90·—	1890	350·—
1878	115·—	1891	375·—
1879	125·—	1892	400 až 500·—
1880	125·—	1893	600 až 800·—
1881	125·—	1894	900 až 1100·—

Závodní nemocenská pokladna.

	r. 1891	r. 1892	r. 1893
Počet členstva	142	148	162
Vklady členstva . . . . . zl.	849·69	919.03	987·50
» závodu . . . . »	424·93	459·54	493·76
Reservní fond . . . . »	640·43	1.025·67	1.466·47
Případy onemocnění	45	44	71
Nemocenských dnů	1.037	754	1.252
Vyplacené podpory . . . . zl.	624·75	452·40	751·20

Správa nemocenské pokladny.

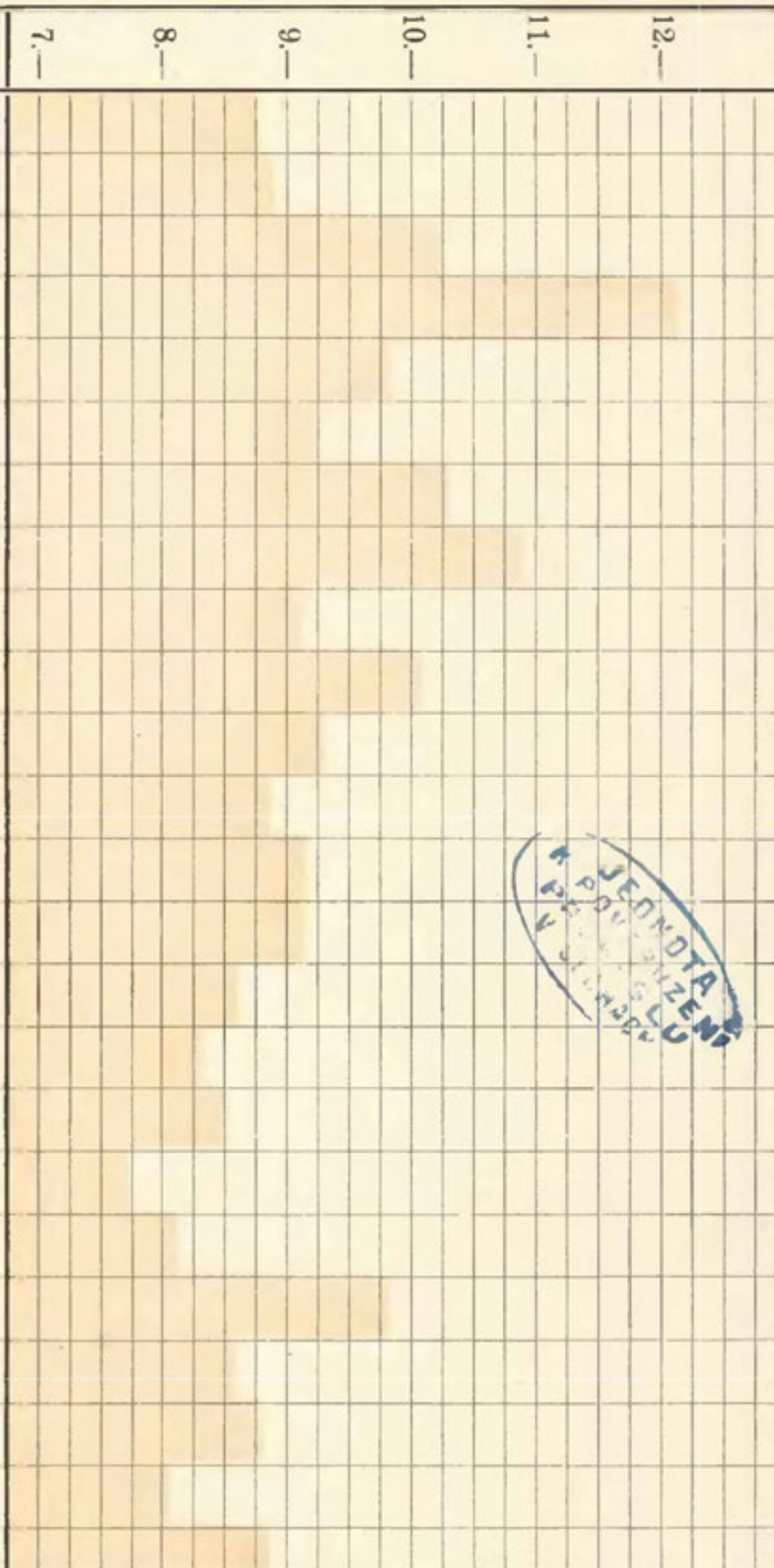
Předseda: p. M. Trnka, vrchní sládek závodu.
Místopředseda a pokladník: p. Bohumil Rejf, účtární úředník.
Zástupce správní rady: p. Theodor Greif, účetní závodu.

Dobrovolný domáci hasičský sbor.

Velitel: Fr. Slavík.

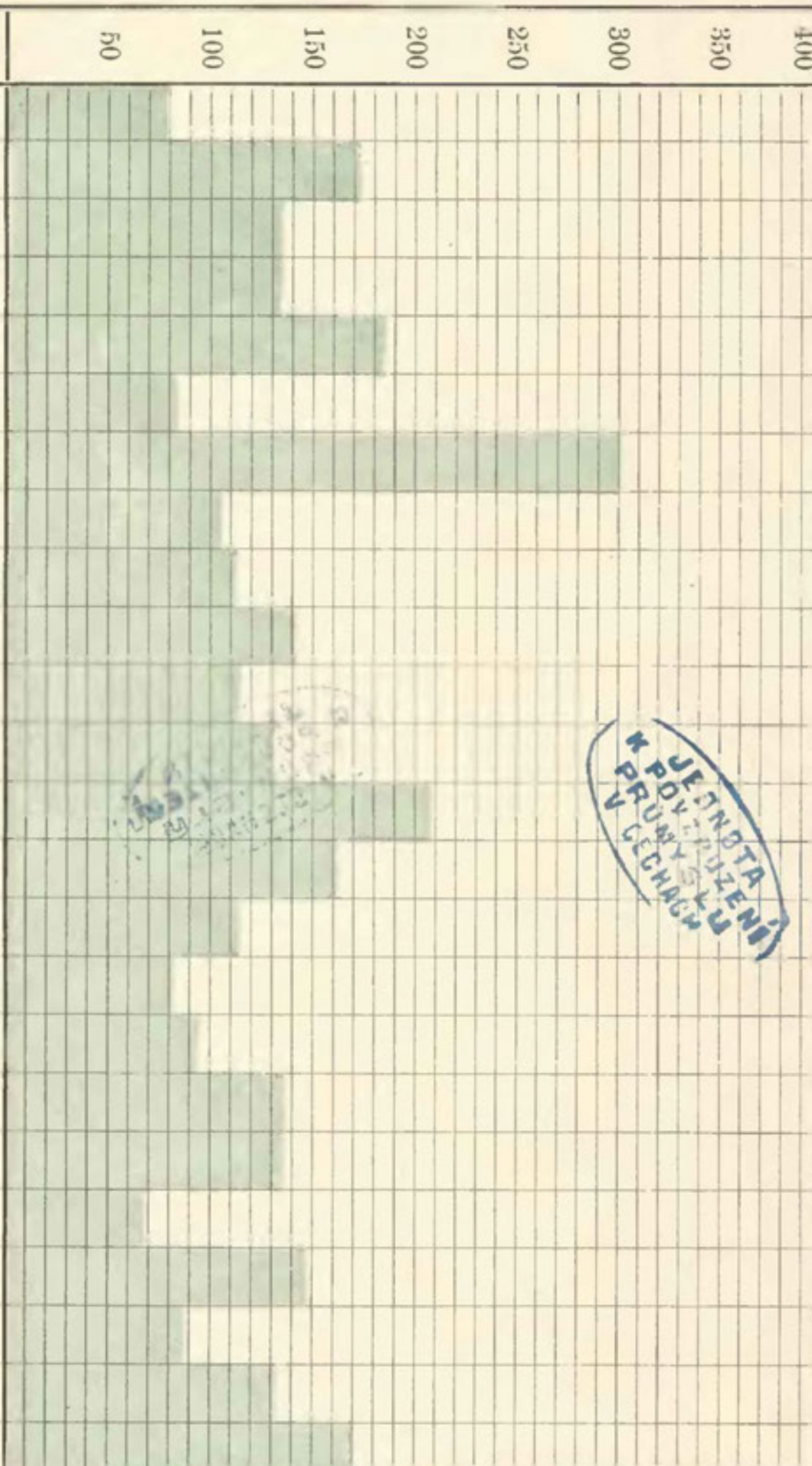
Názor průměrných cen ječmene.

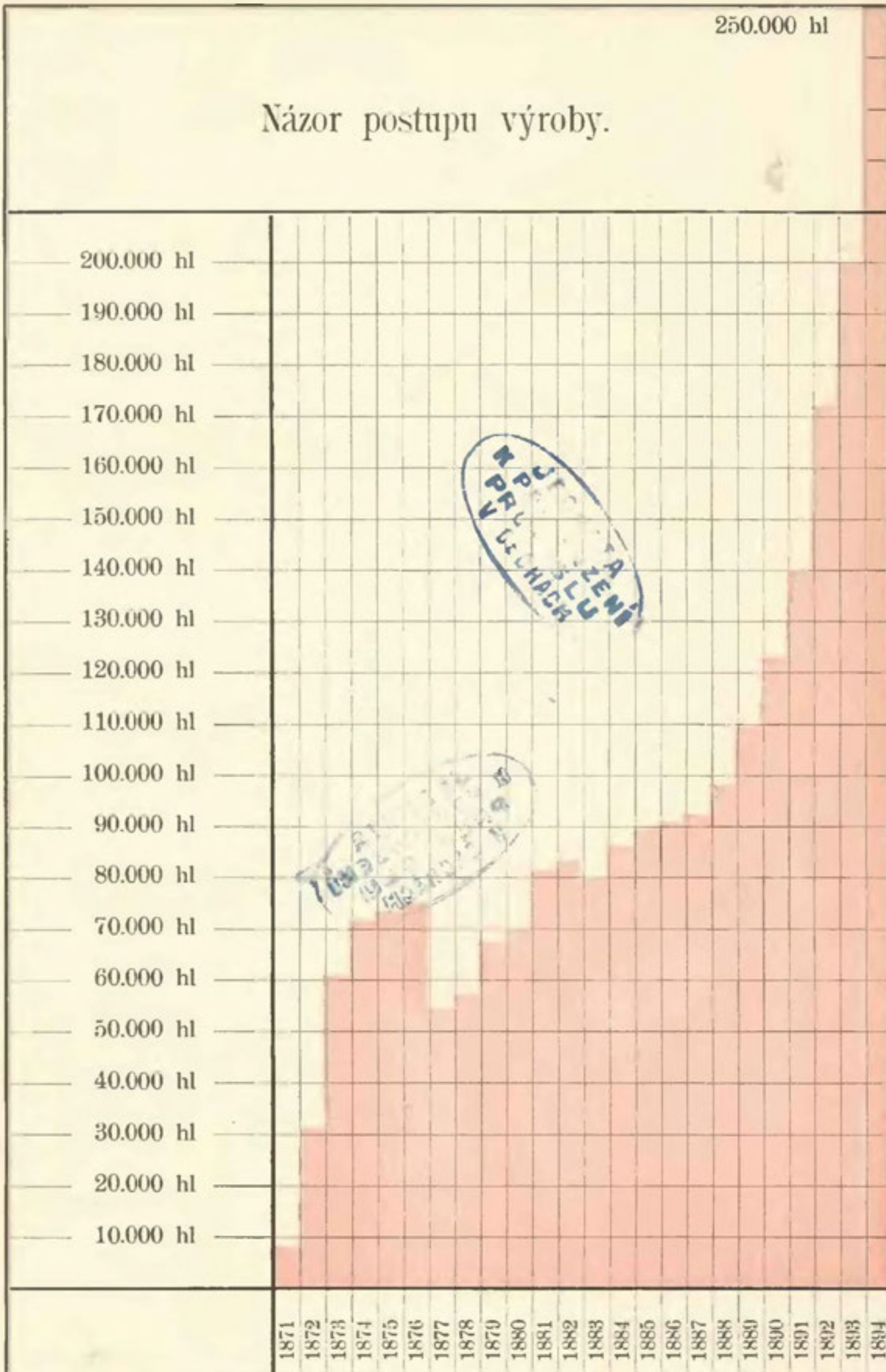
Rok	Za 1 q
1871	8·75
1872	8·90
1873	10·25
1874	12·12
1875	9·80
1876	9·25
1877	10·30
1878	10·90
1879	9·12
1880	10·05
1881	9·30
1882	8·87
1883	9·23
1884	9·20
1885	8·62
1886	8·28
1887	8·50
1888	7·75
1889	8·15
1890	9·82
1891	8·58
1892	8·80
1893	8·05
1894	8·86

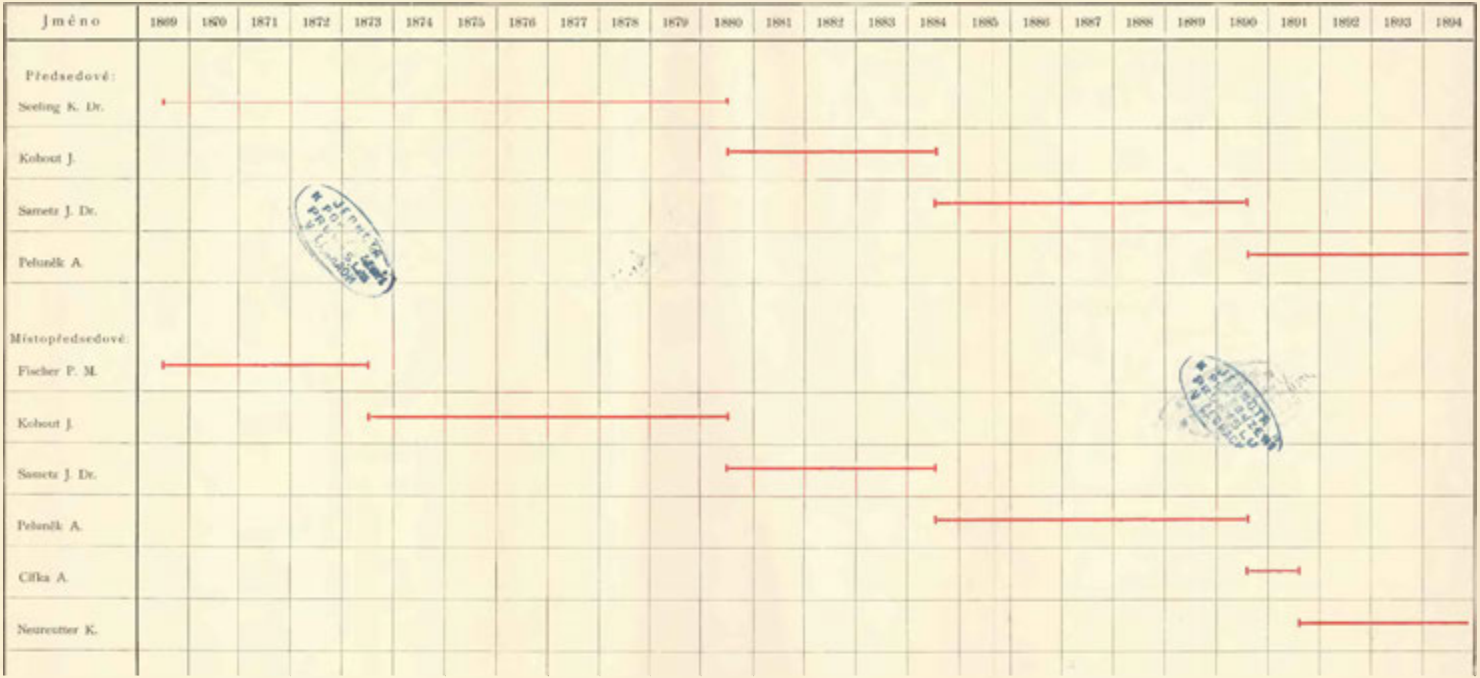
Názor průměrných cen chmele.

Rok	Za 50 kg.
1871	80·—
1872	172·—
1873	134·—
1874	134·—
1875	183·—
1876	83·—
1877	300·—
1878	106·—
1879	112·—
1880	141·—
1881	115·—
1882	130·—
1883	209·—
1884	163·—
1885	115·—
1886	82·—
1887	95·—
1888	136·—
1889	136·—
1890	69·—
1891	148·—
1892	88·—
1893	132·—
1894	170·—

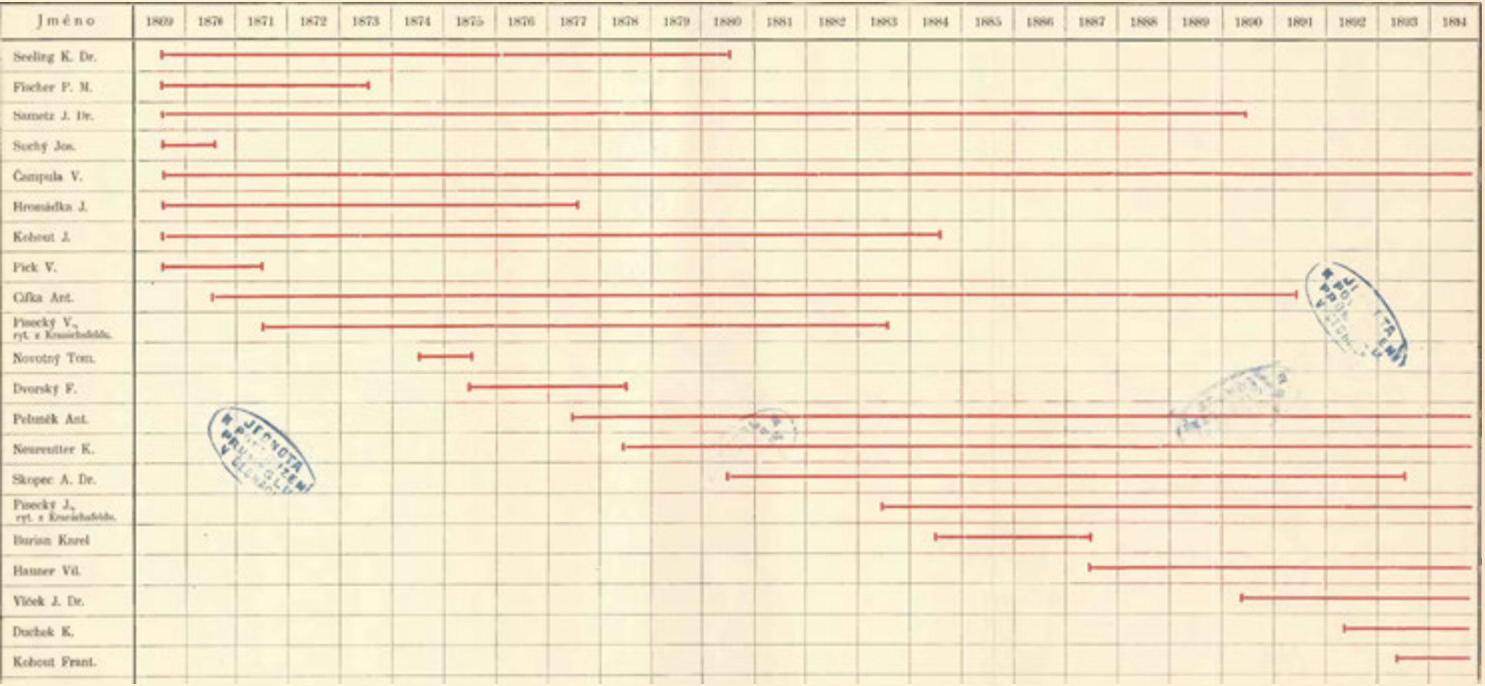

Názor postupu výroby.
250.000 hl
200.000 hl
190.000 hl
180.000 hl
170.000 hl
160.000 hl
150.000 hl
140.000 hl
130.000 hl
120.000 hl
110.000 hl
100.000 hl
90.000 hl
80.000 hl
70.000 hl
60.000 hl
50.000 hl
40.000 hl
30.000 hl
20.000 hl
10.000 hl
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894

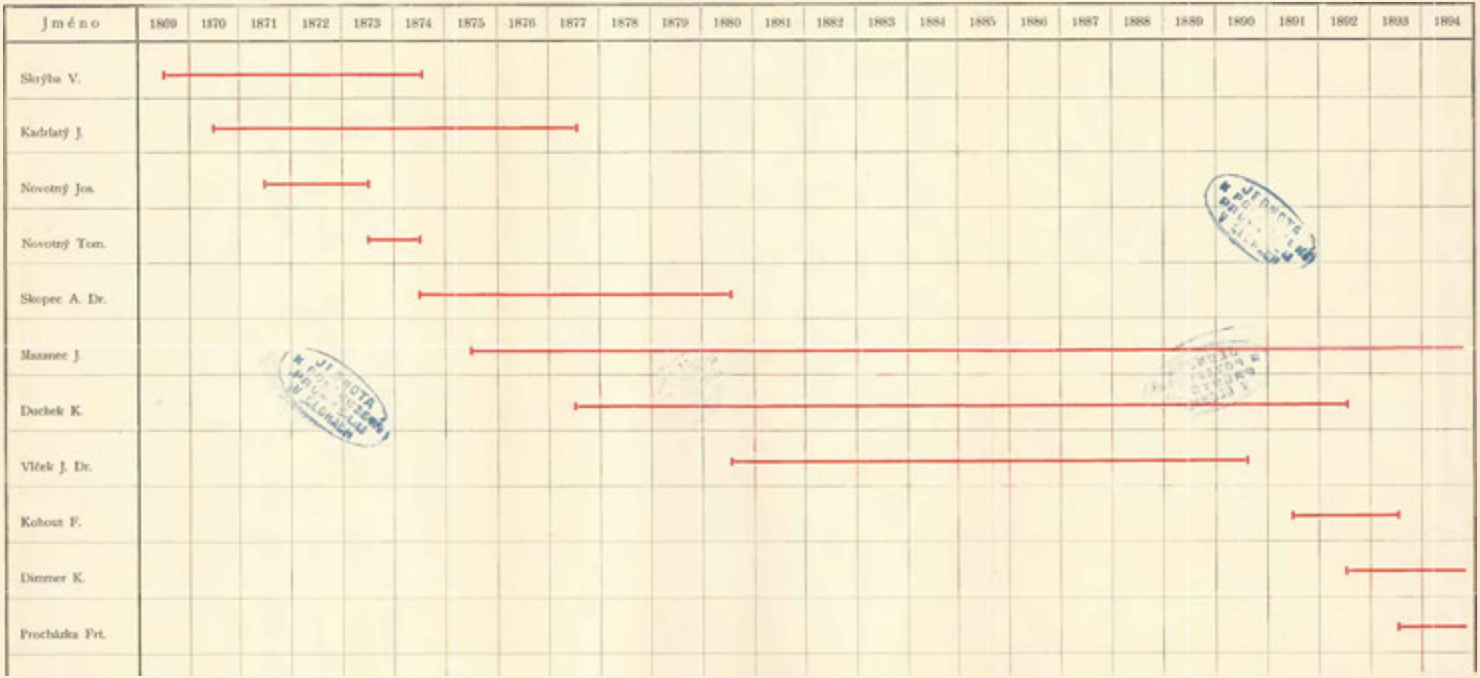
Přehled doby působení předsedů a místopředsedů správní rady.

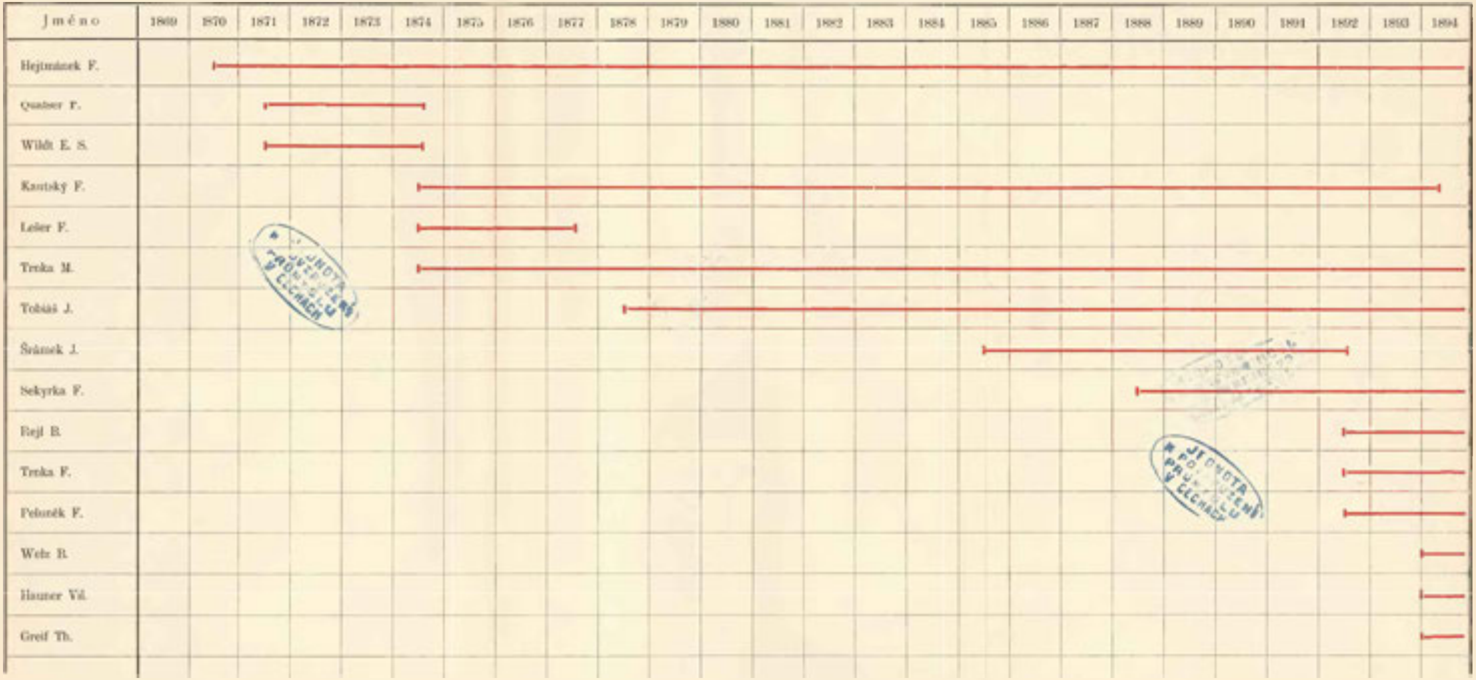
Přehled doby působení členů správní rady.

Přehled doby působení členů revise.

Přehled doby působení řednictva.

Polohopis Akcionářského pivovaru na Smíchově r. 1894.